

III.

(Drugi akti)

EUROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

ODLUKA NADZORNOG TIJELA EFTA-e

br. 260/15/COL

od 30. lipnja 2015.

o navodnoj državnoj potpori dodijeljenoj trgovačkom društvu Síminn za uvođenje usluga širokopojasnog pristupa internetu u ruralna područja Islanda (Island) [2016/2101]

Nadzorno tijelo EFTA-e („Tijelo”),

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum o europskom gospodarskom prostoru („Sporazum o EGP-u”), a posebno članak 61. stavak 3. točku (c) i Protokol 26.,

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum među državama EFTA-e o osnivanju Nadzornog tijela i Suda („Sporazum o nadzoru i sudu”), a posebno članak 24.,

UZIMAJUĆI U OBZIR Protokol 3. uz Sporazum o nadzoru i sudu („Protokol 3.”), a posebno dio II. članak 7. stavak 3.,

NAKON ŠTO JE pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe u skladu s prethodno navedenim odredbama ⁽¹⁾, i uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

I. ČINJENICE

1. POSTUPAK

- (1) Dopisom od 2. veljače 2011. ⁽²⁾ trgovačko društvo Og fjarskipti ehf. (dalje u tekstu: „Vodafone” ili „podnositelj pritužbe”) podnijelo je pritužbu Tijelu u vezi s navodnom nezakonitom državnom potporom koja je dodijeljena trgovačkom društvu Síminn za uvođenje širokopojasnih mreža u ruralna područja Islanda.
- (2) Nakon što je zaprimilo sve relevantne informacije od islandskih nadležnih tijela i znatnu količinu informacija od podnositelja pritužbe i zainteresiranih stranaka ⁽³⁾, Tijelo je odlučilo Odlukom br. 302/13/COL od 10. srpnja 2013. pokrenuti formalni istražni postupak o mogućoj državnoj potpori dodijeljenoj društvu Síminn za uvođenje usluga širokopojasnog pristupa internetu u ruralna područja Islanda (dalje u tekstu „Odluka br. 302/13/COL” ili „odluka o pokretanju postupka”).

⁽¹⁾ Odluka Nadzornog tijela EFTA-e br. 302/13/COL od 10. srpnja 2013. o pokretanju formalnog istražnog postupka o mogućoj državnoj potpori dodijeljenoj trgovačkom društvu Síminn za uvođenje usluga širokopojasnog pristupa internetu u ruralna područja Islanda (SL C 347, 28.11.2013., str. 11, i Dodatak o EGP-u br. 66, 28.11.2013., str. 8.). Dostupno na: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-notifications/State-aid-siminn.pdf>.

⁽²⁾ Dokument br. 585458.

⁽³⁾ Upućuje se na dopise islandskih nadležnih tijela od 28. travnja 2011. (dokument br. 596157), 17. svibnja 2011. (dokument br. 598419), 22. lipnja 2011. (dokument br. 601861) i 11. ožujka 2013. (dokument br. 665601) te dopise podnositelja pritužbe od 23. svibnja 2012. (dokument br. 657203) i 10. svibnja 2013. (dokument br. 672303) i poruke e-pošte zainteresirane stranke od 2. listopada 2011. (dokument br. 614576) i 19. studenoga 2011. (dokumenti br. 615746 i 615747).

- (3) Dopisom od 15. listopada 2013. ⁽⁴⁾ islandska nadležna tijela dostavila su primjedbe na odluku Tijela o pokretanju postupka. Tijelo je također zaprimilo primjedbe zainteresirane stranke (Hringiðan ehf.) u dopisu od 18. srpnja 2013. ⁽⁵⁾
- (4) Odluka br. 302/13/COL objavljena je 28. studenoga 2013. u Službenom listu Europske unije i u Dodatku o EGP-u. Zainteresiranim stranama dan je rok od mjesec dana da iznesu primjedbe u vezi s odlukom Tijela o pokretanju postupka.
- (5) U dopisu od 18. prosinca 2013. ⁽⁶⁾ Tijelo je zaprimilo primjedbe i dokumente od zainteresirane stranke Nova ehf. U dopisu od 20. prosinca 2013. ⁽⁷⁾ Tijelo je zaprimilo primjedbe i dodatne dokumente od društva Síminn. Društvo Síminn također je dostavilo stručno izvješće od 24. rujna 2013. koje je naručilo od trgovačkog društva Analysis Mason, stručnog konzultanta za telekomunikacije i medije (dalje u tekstu: „Izvješće AM-a”) ⁽⁸⁾. U dopisu od 23. prosinca 2013. ⁽⁹⁾ Tijelo je zaprimilo primjedbe i dodatne dokumente od podnositelja pritužbe.
- (6) Dana 8. siječnja 2014. Tijelo je u skladu s člankom 6. stavkom 2. dijela II. Protokola 3. prosljedilo zaprimljene primjedbe islandskim nadležnim tijelima i pozvalo ih da dostave svoja opažanja ⁽¹⁰⁾. Islandska nadležna tijela dostavila su svoje primjedbe i opažanja u dopisu od 28. veljače 2014. ⁽¹¹⁾.
- (7) Nakon što je ocijenilo dostavljene informacije, izvješća i primjedbe, Tijelo je dopisom od 2. rujna 2014. ⁽¹²⁾ zatražilo dodatne informacije i pojašnjenja od islandskih nadležnih tijela. Dopisom od 17. listopada 2014. ⁽¹³⁾ islandska nadležna tijela odgovorila su i dostavila Tijelu tražene informacije.
- (8) Naposljetku, 20. studenoga 2014. Tijelo je na zahtjev društva Síminn sudjelovalo na sastanku u Bruxellesu s tehničkim stručnjacima društva Síminn i vanjskim odvjetnicima.

2. OPIS MJERE

2.1. Pozadina

2.1.1. Uloga telekomunikacijskog fonda

- (9) Telekomunikacijski fond (dalje u tekstu: „Fond”) osnovan je Zakonom br. 132/2005, i njegova je uloga, u skladu sa statutom, promicati razvoj u području telekomunikacija na Islandu kako je opisano u službenoj Telekomunikacijskoj strategiji (dalje u tekstu: „Strategija”) koju je odobrio islandski parlament, Althingi ⁽¹⁴⁾. U članku 2. ovog Zakona navedeno je da je Fond osnovan u svrhu nadzora dodjele sredstava projektima koji se odnose na uvođenje elektroničke komunikacijske infrastrukture čime se povećava sigurnost i tržišno natjecanje u društvu u području elektroničkih komunikacija i drugi projekti predviđeni u strategiji, ako nije vjerojatno da će se ti projekti provoditi pod tržišnim uvjetima.
- (10) Fond se financira zakonskim doprinosom iz islandске riznice. Fondom upravlja Ministarstvo unutarnjih poslova koje imenuje članove odbora Fonda na razdoblje od pet godina.
- (11) Fond je radio na četiri glavna prioriteta utvrđena u strategiji od kojih je uvođenje usluga širokopojasnog pristupa internetu bilo posljednje na redu za provedbu. U skladu s islandskim nadležnim tijelima, u svim se projektima upotrebljavao otvoreni natječajni postupak.

⁽⁴⁾ Dokument br. 687314.

⁽⁵⁾ Dokument br. 679306.

⁽⁶⁾ Dokument br. 694292.

⁽⁷⁾ Dokument br. 694234.

⁽⁸⁾ Dokument br. 694237.

⁽⁹⁾ Dokument br. 694646.

⁽¹⁰⁾ Dokument br. 694762.

⁽¹¹⁾ Dokument br. 701089.

⁽¹²⁾ Dokument br. 720418.

⁽¹³⁾ Dokument br. 729141.

⁽¹⁴⁾ Vidi Zakon br. 132/2005 o Telekomunikacijskom fondu od 20.12.2005.

2.1.2. Kartiranje i analiza pokrivenosti

- (12) Početkom 2007. Fond je unajmio ogranak Udruženja poljoprivrednika za provjeru podataka iz popisa stanovništva u ruralnim područjima, posebno onima najruralnijima ⁽¹⁵⁾. Rezultat toga bio je sveobuhvatni i aktualni pregled zgrada koje bi mogle biti dio projekta uvođenja usluga širokopojsnog pristupa internetu u ruralna područja Islanda (vidi daljnji opis u uvodnoj izjavi 16. u nastavku).
- (13) U veljači 2007. Fond je zatražio informacije o postojećim tržišnim područjima od davatelja usluga širokopojsnog pristupa ⁽¹⁶⁾ kao prvi korak u kartiranju trenutačne i buduće pokrivenosti širokopojsnim pristupom. Cilj je ovog postupka bio utvrditi nedostatke na tržištu razlikovanjem između „sivih”, „crnih” i „bijelih” područja u udaljenim regijama Islanda ⁽¹⁷⁾. U javnom oglasu, koji je objavljen u novinama Morgunblaðið, zatražene su informacije o svim postojećim područjima s uslugom širokopojsnog pristupa (odnosno o područjima koja imaju trajno dostupan (ne *dial-up*) pristup internetu od najmanje 512kb/s za razumnu fiksnu mjesečnu cijenu) te o planiranim područjima (u koja usluga još nije uvedena) koja će biti funkcionalna do lipnja 2008.
- (14) Fond je u različitim oblicima dobio informacije o tržišnim područjima od nekoliko davatelja usluga širokopojsnog pristupa i pojedinaca ⁽¹⁸⁾. Kada su uspostavljena područja pokrivenosti, sljedeći korak sastojao se od unošenja GPS koordinata za sve kuće izvan poznatih područja pokrivenosti ADSL-om. Tako izrađena višeslojna karta zgrada izvan svih postojećih i planiranih (ukupnih) područja pokrivenosti širokopojsnim pristupom poslana je uključenim davateljima usluga širokopojsnog pristupa na daljnje detaljno preispitivanje. Nakon toga karta je znatno ažurirana na temelju usporedbi koje su davatelji usluga izvršili sa svojim bazama podataka. Po okončanju tih aktivnosti, Fond je svakoj od 78 općina na Islandu poslao popis zgrada koje su izvan područja obuhvaćenog uslugom i ispis ažurirane karte pokrivenosti širokopojsnim pristupom u toj općini. Svaka je općina potom pregledala „bijela” područja kako bi utvrdila ima li zgrada koje nedostaju ili koje ne ispunjuju uvjete za sudjelovanje u projektu. Da bi mogla sudjelovati u projektu zgrada je morala biti službeni trajni cjelogađišnji dom i/ili mjesto rada najmanje jedne osobe.
- (15) Na temelju kartiranja Fonda i analize pokrivenosti izrađen je točan popis zgrada koje će biti uključene u projekt. Izvornim područjem primjene projekta bilo je obuhvaćeno 1 118 „bijelih” zgrada, koje su pojedinačno označene GPS koordinatama.

2.1.3. Natječajni postupak i odabir uspješnog ponuditelja

- (16) U veljači 2008., Ríkiskaup, državni trgovinski centar (dalje u tekstu „STC”) objavio je u ime Fonda, poziv na podnošenje ponuda za projekt „Háhraðanettengingar til allra landsmanna”. Taj se projekt sastojao od uvođenja usluga širokopojsnog pristupa u ruralna područja u kojima su islandska nadležna tijela utvrdila nedostatak na tržištu na osnovu toga da se smatralo malo vjerojatnim da će privatni operateri ponuditi usluge u tim područjima pod tržišnim uvjetima. Projektom je bilo obuhvaćeno 1 118 „bijelih” zgrada koje je Fond utvrdio u svojem istraživanju ⁽¹⁹⁾.
- (17) Nakon objave poziva na podnošenje ponuda, STC je sudjelovao u nekoliko rasprava sa zainteresiranim ponuditeljima nakon čega je rok za podnošenje ponuda produljen do 4. rujna 2008. STC je zaprimio pet ponuda koje su se razlikovale po cijeni i predloženim tehničkim rješenjima. Društvo Síminn podnijelo je dvije ponude na natječaj: ponudu s najnižom cijenom u iznosu od 379 milijuna ISK i s najvišom cijenom (za najvišu ponudenu prosječnu brzinu u silaznoj vezi) u iznosu od 5 milijardi ISK.

⁽¹⁵⁾ Oni su to učinili usporedbom službenih podataka o zakonitom boravištu s informacijama iz općina, njihove vlastite baze podataka poljoprivrednika i pitajući lokalne stanovnike s ažurnim znanjem i u nekim slučajevima čak upućivanjem poziva određenim kućama ili susjednim kućama, u slučaju sumnje.

⁽¹⁶⁾ Koji se isto nazivaju u ovom tekstu „davatelji usluga”, „davatelji usluga pristupa internetu” ili „ISP”.

⁽¹⁷⁾ „Crna područja” ona su u kojima postoje ili će u budućnosti postojati najmanje dvije osnovne širokopojsne mreže različitih operatera i usluge širokopojsnog pristupa pružaju se pod konkurentnim uvjetima. „Siva područja” ona su u kojima postoji jedan mrežni operator i nije vjerojatno da će se u skoroj budućnosti razviti druga mreža. „Bijela područja” su ona u kojima nema infrastrukture širokopojsnog pristupa i nije vjerojatno da će se u skoroj budućnosti razviti druga mreža. Za daljnja pojašnjenja pogledajte smjernice Tijela o brzom razvoju širokopojsnih mreža koje su dostupne na internetu na poveznici: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-IV—Application-of-state-aid-rules-in-relation-to-rapid-deployment-of-broadband-networks.pdf> i dolje navedene uvodne izjave 159. do 164.

⁽¹⁸⁾ Fond je pružio besplatnu tehničku pomoć svim davateljima usluga koji nisu imali tehničke sposobnosti za pružanje ispravnih datoteka koje su se mogle upotrebljavati u aplikacijama ARCis-GIS.

⁽¹⁹⁾ Dokument br. 665605.

- (18) U skladu s opisom u natječajnoj dokumentaciji, svrha primijenjenih kriterija za dodjelu bila je pronaći ekonomski najpovoljniju ponudu. Primijenjena su četiri kriterija za ocjenjivanje: i. ukupna cijena (50 %); ii. brzina izgradnje (15 %); iii. brzina u silaznoj vezi (25 %) i iv. 2G GSM (nije obavezno) (10 %) ⁽²⁰⁾. STC je do 4. rujna 2008. zaprimio pet valjanih ponuda (i jednu nevažeću društva Hringiðan ehf., koje nije dostavilo valjano bankovno jamstvo). Zaprmljene su sljedeće valjane ponude ⁽²¹⁾:

Ponuditelji, natječaj – 14121	ISK	Trajanje projekta	Pros. Mb/s	GSM	
	Ukupna cijena (kr.)	Mjeseci	Brzina u silaznoj vezi	Nije obavezno	Bodovi
Síminn hf.	379 000 000	12	6,0	Da	95
Nordisk Mobile Island ehf	974 864 503	12	3,0	Da	NA
Vodafone	1 858 339 001	15	6,2	Da	52
Vodafone	2 256 549 333	17	6,5	Da	49
Síminn hf.	5 000 000 000	22	12,0	Da	39

- (19) Budući da je prva ponuda društva Síminn dobila najveći broj bodova (95 bodova) u skladu s navedenim kriterijima, STC je započeo pregovore s društvom Síminn ⁽²²⁾. Potom je STC zatražio da društvo Síminn sudjeluje u nekoliko sastanaka u svrhu pojašnjenja. Takvi sastanci standardni su postupak nakon otvaranja ponude.

2.1.4. Širenje područja uvođenja širokopojasnog pristupa

- (20) Početkom prosinca 2008. Póst- og fjarskiptastofnun, Uprava za poštu i telekomunikacije na Islandu (dalje u tekstu „PTA“), primila je zahtjev od davatelja usluga Wireless Broadband Systems (dalje u tekstu: „WBS“), u kojem je taj davatelj tražio da ga se izbriše s popisa davatelja telekomunikacijskih usluga na Islandu. Društvo WBS prethodno je sudjelovalo u postupku kartiranja i analizi pokrivenosti koje je provodio Fond i obavijestilo je STC o svojim planovima pokrivenosti u razdoblju prije nego što je STC objavio poziv na podnošenje ponuda. Povlačenje društva WBS s tržišta i posljedično povlačenje njegovih planova pokrivenosti uzrokovali su znatne promjene na popisu zgrada koje nemaju, niti će u skoroj budućnosti dobiti pokrivenost širokopojasnim pristupom. Kada je planirano područje pokrivenosti davatelja usluga povučeno s ukupne karte pokrivenosti, pojavilo se 670 dodatnih „bijelih“ zgrada raširenih po cijeloj zemlji. Fond je smatrao da su te zgrade dio područja primjene nove telekomunikacijske politike.
- (21) Fond je od STC-a tražio informacije o tome je li moguće povećati područje primjene projekta u okviru postojećeg natječajnog postupka. Prema islandskim nadležnim tijelima, STC je odgovorio 7. siječnja 2009. da bi se određeno proširenje moglo uključiti u natječaje i da je to proširenje u skladu s regulatornim okvirom o javnoj nabavi.
- (22) Kako bi potvrdio da postojeći ili novi davatelji nemaju namjeru povećati svoje područje pružanja usluga uključivanjem dodatnih 670 „bijelih“ zgrada, Fond je tražio od STC-a da ponovno zatraži planove za ponudu usluga za tih 670 zgrada. Dana 23. siječnja 2009. STC je objavio oglas u novinama Morgunblaðið tražeći informacije od sudionika na tržištu o planovima uvođenja širokopojasnog pristupa u dodatna područja koja nisu bila prethodno

⁽²⁰⁾ Pružanje pristupa govornim uslugama bilo je izborno za moguće ponuditelje u pogledu zgrada koje ne bi mogle dobiti tu uslugu pod tržišnim uvjetima i bilo je ograničeno samo na pružanje govornih usluga 2G GSM. Oznaka 2G odnosi se na drugu generaciju mobilne tehnologije, a GSM (Global System for Mobile Communications) odnosi se na standard na kojem se temelji.

⁽²¹⁾ Vidi dopis islandskih nadležnih tijela Tijelu od 22. lipnja 2011. (dokument br. 601861).

⁽²²⁾ Ibid.

uključena u natječaj ⁽²³⁾. Prema islandskim nadležnim tijelima, to je bilo u skladu s prethodnom metodologijom koju je upotrebljavao STC kada je objavio izvorni poziv na informacije o područjima pružanja usluga. Budući da su informacije zatražene putem oglasa, zahtjev za informacije nije bio ograničen na one davatelje usluga koji su prethodno dostavili svoje ponude već je bio upućen svim davateljima usluga.

- (23) STC nije dobio dodatne ili nove planove za pružanje usluga u 670 utvrđenih grada. Nakon toga STC je donio odluku da su te zgrade obuhvaćene područjem primjene projekta. Stoga je tražio reviziju ugovora o kojem se pregovara s društvom Síminn radi uključivanja novih zgrada.

2.2. Ugovor između Telekomunikacijskog fonda i društva Síminn

2.2.1. Općenito

- (24) Fond (kupac) i društvo Síminn (prodavač) sklopili su 25. veljače 2009. Ugovor o uvođenju usluga širokopojasnog pristupa u ruralna područja na Islandu (dalje u tekstu: „ugovor”). U skladu s tim ugovorom prodavač je trebao izgraditi mrežu velike brzine i pružati usluge širokopojasnog pristupa u područjima koja prije nisu imala pristup takvim uslugama. Mreža i usluga trebale su se proširiti na sve domove u kojima je bila registrirana najmanje jedna osoba i tamo živjela cijelu godinu i na poduzeća koja rade cijelu godinu. Ugovorom je obuhvaćeno ukupno 1 788 zgrada: 1 118 zgrada bilo je izvorno navedeno u natječajnoj dokumentaciji, a dodatnih 670 dodano je tijekom pregovora. U ugovoru je predviđeno da će prodavač biti vlasnik mreže po završetku uvođenja.

2.2.2. Trajanje ugovora i iznos ugovora

- (25) U skladu s člankom 4. ugovora ugovorno razdoblje trajalo je od datuma potpisivanja do 1. ožujka 2014. Uz suglasnost obje stranke razdoblje se moglo produljiti do dvije godine. Međutim, u skladu s člankom 10. ugovora razdoblje za izgradnju mreže formalno je započelo 1. ožujka 2009. i trajalo do 1. ožujka 2011. Fond je predvidio produljeno razdoblje uvođenja (18 mjeseci) zbog povećanja opsega projekta. Fond je to pristao učiniti pod uvjetom da uvođenje mreže za najmanje 1 118 zgrada bude dovršeno u prvih 12 mjeseci u skladu s ponudom društva Síminn.
- (26) Kupac je za uvođenje mreže i pružanje usluge trebao platiti ukupno 606 128 801 ISK. Cijena za povećanje opsega za 670 zgrada dogovorena je na temelju prosječne jedinične cijene koju je društvo Síminn izvorno ponudilo pomnožene s brojem novih zgrada. Prema tome, plaćanje društvu Síminn povećalo se s 379 milijuna ISK na 606 milijuna ISK. Kupac je prodavaču trebao platiti 70 % ukupnog iznosa u trenutku potpisivanja ugovora, a dodatnih 20 % kada mreža postane operativna te preostalih 10 % po isteku probnog razdoblja od tri mjeseca ⁽²⁴⁾.
- (27) Plaćanja su indeksirana na temelju tečaja strane valute umjesto na temelju općeg indeksa potrošačkih cijena kako je u početku planirano. Islandska nadležna tijela tvrdila su da je izbor indeksacije rezultat neobičnih gospodarskih uvjeta i nesigurnosti zbog financijske krize ⁽²⁵⁾. Kao strana valuta upotrebljavala se danska kruna (DKK) prema tečaju na 3. rujna 2008. (1DKK = 16,513 ISK).

⁽²³⁾ Prema islandskim nadležnim tijelima, kod objave oglasa uzela su se u obzir i odredbe Zakona br. 84/2007 o javnoj nabavi kako bi se osiguralo jednako postupanje prema trgovačkim društvima u postupku javne nabave. Zakonom se provodi u islandsko zakonodavstvo Zakon iz točke 2. Priloga XVI. Sporazumu o EGP-u, Direktiva 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama (SL L 134, 30.4.2004., str. 114.) (dalje u tekstu: „Direktiva o javnoj nabavi” ili „Direktiva 2004/18/EZ”), koja je ugrađena u Sporazum o EGP-u Odlukom Zajedničkog odbora EGP-a br. 68/2006 od 2. lipnja 2006. o izmjeni Priloga XVI. (Nabava) Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru (SL L 245, 7.9.2006., str. 22. i Dodatak o EGP-u br. 44, 7.9.2006., str. 18.). STC oglašava sve svoje projekte/natječaje u tom odjeljku predmetnih novina.

⁽²⁴⁾ Vidi članak 16. Ugovora.

⁽²⁵⁾ Dokument br. 687314.

2.2.3. Tehnički zahtjevi

- (28) U skladu s člankom 2.1. tehničkih specifikacija, projekt je bio tehnološki neutralan i nisu postojale posebne specifikacije o izgradnji mreže ili o tehnološkim rješenjima koje treba upotrebljavati ⁽²⁶⁾.
- (29) Pored pružanja pristupa brzom internetu za zgrade, ponuditelje se poticalo da ponude govorne usluge u nepokretnoj mreži (2G GSM) ⁽²⁷⁾. Ta je usluga morala ispunjavati kriterije iz telekomunikacijskog plana PTA-a (i. fjarskiptaáætun) za razdoblje 2005. – 2010. koji je uključivao govorne usluge, mogućnosti za roaming i pružanje korisničke opreme po povoljnim cijenama. Pružanje usluga pokretne mreže 2G GSM činilo je 10 % natječajnih kriterija.
- (30) Tehničko rješenje koje je ponudilo društvo Síminn temeljilo se na 4 različite tehnologije: ADSL ⁽²⁸⁾, UMTS ⁽²⁹⁾, Wi-Fi ⁽³⁰⁾ i satelit. Nakon završetka gradnje mreže 55 % zgrada bilo je spojeno UMTS-om (3G fiksni bežični), 41 % ADSL-om i 4 % putem satelita/Wi-Fija.

2.2.4. Zahtjevi za pristup

- (31) U skladu s člankom 2.2.13. priloga I. ugovoru mreža mora biti tako izgrađena da omogućuje pristup drugim davateljima usluga pristupa internetu (dalje u tekstu „ISP”) na veleprodajnoj osnovi. Ti bi davatelji trebali moći na zahtjev kupiti osnovnu uslugu od društva Síminn po veleprodajnim cijenama i trebalo bi im biti omogućeno putem te mreže pružati usluge maloprodajnim korisnicima. Pristup je trebalo odobriti prikladnim sredstvima (kao što je pristup poslužitelju za širokopojasni pristup na daljinu (Broadband Remote Access Server („BRAS”)). Svim davateljima trebalo je pružiti jednaku uslugu i jednak pristup mreži, bez obzira na vezu s prodavačem.
- (32) U prilogu II. ugovoru pod nazivom „Pitanja i odgovori 1-22 tijekom natječajnog postupka, novi popisi lokacija, pojašnjenja natječajne dokumentacije i zapisnik s predstavljanja natječaja.”, nalaze se daljnja pojašnjenja o zahtjevima za pristup. U pogledu širokopojasnog pristupa istaknute su četiri mogućnosti. Mogućnosti su sljedeće ⁽³¹⁾:

Mogućnost br. 1.: Prodavač (Síminn) uspostavlja xDSL vezu za korisnike i pruža bitstream uslugu kupcima na temelju opreme za DSLAM. Kupci (davatelji usluga) pokrivaju vezu od DSLAM-a preko ATM-a i/ili IP mreže do centra za uslugu. Na taj način kupci imaju veću kontrolu nad kvalitetom usluge koju prodaju, ali time se od njih zahtijevaju velika ulaganja.

Mogućnost br. 2.: Prodavač pruža xDSL vezu iz mreže ATM/IP preko veze od DSLAM-a. U tom slučaju kupac može u određenoj mjeri nadzirati kvalitetu prijenosa na mreži ATM. Kupci imaju vlastite BRAS-ove i mogu stoga kontrolirati tehnološke varijable opreme i održavati informacije o korisnicima.

Mogućnost br. 3.: U tom slučaju bitstream usluga pruža se kupcu putem IP mreže kojom upravlja prodavač, koji također upravlja DSLAM-om i odgovoran je za kvalitetu usluge. Moguće je da bi kupac mogao pregovarati o različitim uvjetima kvalitete za svoje korisnike.

⁽²⁶⁾ Opis tehničkih zahtjeva projekta nalazi se u natječajnim specifikacijama, koje su označene kao Prilog I. Ugovoru. Prilozi su dio Ugovora i obvezujući su za stranke.

⁽²⁷⁾ Vidi članak 1.2.3.1 Priloga I. Ugovoru i bilješku 20. ove Odluke.

⁽²⁸⁾ ADSL označava Asymmetric Digital Subscriber Line. Tehnologije digitalne pretplatničke linije (Digital Subscriber Line (DSL)) koriste se tradicionalnom (bakrenom) mrežom za slanje digitalnih signala za širokopojasni pristup.

⁽²⁹⁾ UMTS označava univerzalni mobilni telekomunikacijski sustav koji se odnosi na treću generaciju (3G) mobilne tehnologije kojom se mogu pružati podatkovne usluge / usluge širokopojasnog pristupa većeg kapaciteta od onih koje su se mogle pružati mobilnom tehnologijom druge generacije (2G). 3G se može upotrebljavati za aplikacije kao što su mobilna govorna telefonija, SMS i usluge pristupa mobilnom internetu te za fiksni bežični pristup internetu.

⁽³⁰⁾ Wi-Fi se odnosi na uporabu lokalnih radijskih veza za prijenos govorne i podatkovne komunikacije u pojedine domove ili poslovne prostore.

⁽³¹⁾ Iz engleske verzije analize tržišta 12 koju je proveo PTA 12, dostupna na internetu na poveznici: <http://www.pfs.is/upload/files/Market%2012%20-%20Annex%20A%20-%20Analysis%20of%20market.Public.pdf>.

Mogućnost br. 4.: Ovo je tipičan primjer preprodaje pretplate na internet. Internetska veza koju prodavač prodaje kupcu ista je kao ona koju prodaje svojim maloprodajnim klijentima. Kupac ne upravlja niti jednim tijelom mreže i odgovoran je samo za prodaju nepromijenjene usluge. Međutim, ima mogućnost poslati klijentima jedan račun za sve usluge koje se pružaju putem mreže velikih brzina.

- (33) U skladu s prilogom II. ugovoru, društvo Síminn može ponuditi mogućnosti 1. – 4., ali mora ponuditi najmanje mogućnost 3. u svim slučajevima kada se u projektu upotrebljava ADSL tehnologija ⁽³²⁾. Nadalje, izričito je navedeno da društvo Síminn mora postupati u skladu s odlukama i pravilima PTA-a u tom pogledu ⁽³³⁾.
- (34) Kada se u projektu upotrebljava UMTS tehnologija, društvo Síminn obvezno je samo slijediti mogućnost 4. ⁽³⁴⁾. Ta mogućnost podrazumijeva osiguravanje korisničke opreme čiju instalaciju obavlja društvo Síminn u svim slučajevima, bez obzira tko pruža maloprodajne usluge. Društvo Síminn pruža usluge službe za korisnike i održavanja. Prema islandskim nadležnim tijelima glavni razlog za ovakvu organizaciju jest taj što društvo Síminn tvrdi da ono nužno mora imati potpuni pristup mreži i kontrolu nad mrežom UMTS od početka do kraja, uključujući nad svom korisničkom opremom, kako bi moglo zajamčiti da su kvaliteta i razina usluga u skladu s natječajnom dokumentacijom. U protivnom je Fond dopustio isključivanje otvorenog pristupa za satelitske i Wi-Fi mreže na osnovu toga da bi bilo teško i nepraktično provoditi takav pristup ⁽³⁵⁾.
- (35) U prilogu 10. ugovoru navedeni su standardizirani ugovori o preprodaji (endursölusamningar) između društva Síminn i davatelja usluga preprodavača za prodaju usluga velike brzine preko UMTS-a i usluga ADSL-a. Za mogućnost 4. ti standardni ugovori uključuju standardne minimalne popuste utemeljene na brzini, kako slijedi ⁽³⁶⁾:

UMTS 1 Mb/s = 10 %

UMTS 2 Mb/s = 7,5 %

UMTS > 2Mb/s = 5 %

- (36) Za ADSL primjenjuju se sljedeći minimalni popusti u odnosu na pristup iz mogućnosti 4.:

ADSL 1 000 = 5 %

ADSL 2 000 = 5 %

ADSL 4 000/8 000 = 7,5 %

ADSL 6 000/12 000 = 10 %

U pogledu veleprodajnog pristupa ADSL-u u skladu s mogućnostima 1. – 3., davatelj usluga koji je preprodavač/-prodavač u maloprodaji dobio bi najmanji popust od 35 % maloprodajne cijene društva Síminn. Prema islandskim nadležnim tijelima, ovaj je popust utvrđen u skladu s Odlukom PTA-a br. 8/2008 od 18. travnja 2008. ⁽³⁷⁾.

- (37) Prema obavijesti fonda od 14. kolovoza 2009. ⁽³⁸⁾ u vezi s organizacijom mogućnosti za pristup u ugovoru, preprodaja pristupa dostupna je samo u pogledu UMTS veza. Takve veze nemaju koristi od mogućnosti veleprodajnog pristupa koji je više utemeljen na infrastrukturi. Fond tvrdi da bi se navedeni popusti trebali primjenjivati ako drugi ISP želi preprodavati uslugu pristupa mreži društva Síminn.

⁽³²⁾ To čini 41 % cijelog projekta.

⁽³³⁾ U prilogu II. ugovoru upućuje se na Odluku PTA-a br. 8/2008 od 18. travnja 2008 o određivanju poduzetnika sa značajnom tržišnom snagom i određivanju obveza na tržištu veleprodajnog pristupa (tržište 12.) (vidi isto bilješku 123. u nastavku). Nadalje, u skladu s odlukom PTA-a br. 26/2007, trgovačko društvo Mila koje je povezano s društvom Síminn određeno je kao poduzetnik sa značajnom tržišnom snagom na tržištu veleprodajnog izdvojenog pristupa (uključujući podijeljeni pristup) metalnim petljama i podpetljama u svrhu pružanja usluga širokopojasnog pristupa i govornih usluga. Uslijed toga, društvu Mila određen je niz obveza za veleprodajni pristup, kao što je obveza ispunjivanja razumnih zahtjeva za izdvojeni veleprodajni pristup lokalnim petljama, uključujući bakrene linije i povezane linije. Međutim, među ostalim, zbog ekonomije pružanja usluga širokopojasnog pristupa putem izdvojenih lokalnih mreža u udaljenim ruralnim područjima materijalna potražnja za ovim veleprodajnim pristupom svejedno može biti malo vjerojatna.

⁽³⁴⁾ To čini 55 % cijelog projekta.

⁽³⁵⁾ To čini 4 % cijelog projekta.

⁽³⁶⁾ To su popusti na maloprodajnu cijenu društva Síminn.

⁽³⁷⁾ Dostupno na internetu na poveznici http://www.pfs.is/library/Skrar/akv.-og-urskurdir/akvardanir-PFS/Akv_nr.8_2008_M%2012.pdf.

⁽³⁸⁾ Dokument br. 615746.

- (38) Za detaljniji opis ove mjere upućuje se na Odluku Tijela br. 302/13/COL ⁽³⁹⁾.

3. OSNOVE ZA POKRETANJE FORMALNOG ISTRAŽNOG POSTUPKA

- (39) U odluci br. 302/13/COL Tijelo je preliminarno ocijenilo čini li ugovor između Telekomunikacijskog fonda i društva Síminn za uvođenje širokopojsnih mreža u ruralna područja Islanda državnu potporu i, ako čini, može li se ta državna potpora smatrati spojivom s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u.
- (40) Prema islandskim nadležnim tijelima mjera nije činila državnu potporu jer nisu bili ispunjeni uvjeti iz članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u. Osim toga islandske vlasti držale su da bi se doprinos mogao smatrati financiranjem javnih usluga i da su ispunjeni kriteriji „testa *Altmark*”. Islandska nadležna tijela izrazila su stajalište da bi se u slučaju da Tijelo utvrdi da mjera čini državnu potporu, takva potpora mogla smatrati spojivom s člankom 61. stavkom 3. točkom (c) Sporazuma o EGP-u, uzimajući u obzir ciljeve te mjere, uključujući cilj povećanja javnog širokopojsnog pristupa u potpomognutim područjima.
- (41) Međutim, prema preliminarnom stajalištu Tijela, smatralo se da ugovor između Fonda i društva Síminn uključuje državnu potporu u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u. U Odluci br. 302/13/COL utvrđeni su sljedeći aspekti:
- (i) Tijelo je navelo da je Fond osnovan na temelju zakona i da je njegov vlasnik islandska država koja sredstva Fondu dodjeljuje iz godišnjeg državnog proračuna, i stoga se čini da se mjera financira iz državnih sredstava. Budući da je društvo Síminn najveći telekomunikacijski operater na Islandu, svaka potencijalna potpora iz ugovora prenesena je na poduzetnika.
 - (ii) Tijelo je također utvrdilo da je zbog javnog financiranja projekta društvo Síminn ostvarilo gospodarsku prednost koju bi obično moralo pokriti iz svog proračuna. Iako se konkurentnim natječajnim postupkom želi smanjiti potreban iznos financijske potpore, moglo bi se raspravljati o tome je li naknada za dodatne zgrade utvrđena na temelju konkurentnog nadmetanja ili nakon odabira ponude društva Síminn. Stoga se u preliminarnoj ocjeni Tijela upućuje na to da se gospodarska prednost ne može isključiti.
 - (iii) Nadalje, budući da je društvo Síminn bilo jedini primatelj državnih sredstava, Tijelo je izrazilo preliminarno stajalište prema kojem se čini da je mjera selektivna.
 - (iv) Naposljetku, Tijelo je zaključilo da se uporabom infrastrukture za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga jača položaj odabranog davatelja mreže u odnosu na konkurente. Općenito su tržišta elektroničkih komunikacijskih usluga otvorena za trgovanje i natjecanje među operaterima i pružateljima usluga iz EGP-a. Stoga je Tijelo u preliminarnom stajalištu utvrdilo da bi mjera mogla narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu u EGP-u.
- (42) Tijelo je napomenulo da je potpora uvođenju širokopojsne mreže u ruralna i slabo pokrivena područja Islanda namijenjena ostvarivanju jasno definiranog cilja od zajedničkog interesa, da je odgovarajuće sredstvo za ostvarivanje utvrđenih ciljeva i da se njome odabranom dobavljaču osigurava poticaj za ulaganja. Međutim, zbog opsega promjena u ugovoru Tijelo je donijelo preliminarni zaključak da se postupak nabave ne može smatrati otvorenim i nediskriminacijskim natječajem u smislu Smjernica Tijela iz 2013. o primjeni pravila o državnim potporama za brzo uvođenje širokopojsnih mreža („Smjernice o širokopojsnim mrežama”) ⁽⁴⁰⁾. Tijelo je također izrazilo sumnje u to ima li društvo Síminn obvezu pružanja dovoljnog veleprodajnog pristupa UMTS i ADLS

⁽³⁹⁾ Odluka Nadzornog tijela EFTA-e br. 302/13/COL od 10. srpnja 2013. o pokretanju formalnog istražnog postupka o mogućoj državnoj potpori dodijeljenoj trgovačkom društvu Síminn za uvođenje usluga širokopojsnog pristupa internetu u ruralna područja Islanda (SL C 347, 28.11.2013., str. 11., i Dodatak o EGP-u br. 66, 28.11.2013., str. 8.). Dostupno na: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-notifications/State-aid-siminn.pdf>.

⁽⁴⁰⁾ Dostupno na internetu na poveznici: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-IV—Application-of-state-aid-rules-in-relation-to-rapid-deployment-of-broadband-networks.pdf>.

dijelovima mreže. Zbog nepostojanja obveze za osiguranjem dostatnog veleprodajnog pristupa Síminn bi ostvario gospodarsku i konkurentnu prednost. Stoga se čini da mjera nije u skladu s načelima proporcionalnosti i ograničenja narušavanja tržišnog natjecanja prema testu ravnoteže.

- (43) Stoga je na temelju preliminarne ocjene Tijelo izrazilo sumnju može li se financiranje uvođenja širokopojsasnih usluga u ruralna područja Islanda smatrati spojivim s člankom 61. stavkom 3. točkom (c) Sporazuma o EGP-u.

4. PRIMJEDBE ISLANDSKIH VLASTI

4.1. Prisutnost državnih potpora

- (44) Kako je prethodno navedeno, islandska nadležna tijela dostavila su primjedbe u vezi s odlukom Tijela o pokretanju postupka u dopisu od 15. listopada 2013. ⁽⁴¹⁾. Islandska nadležna tijela ne smatraju da plaćanja društvu Síminn pod uvjetima iz ugovora čine državnu potporu jer smatraju da nisu ispunjeni uvjeti iz članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u jer su nadležna tijela djelovala u skladu s načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu („dalje u tekstu MEIP”). Nadalje, islandska nadležna tijela smatraju da se ta plaćanja mogu smatrati financiranjem javne službe, da su ispunjena četiri kumulativna kriterija iz *Altmark testa* i da mjera iz tog razloga ne čini državnu potporu.
- (45) Islandska nadležna tijela tvrde da se dodjelom predmetnog ugovora nije osigurala ekonomska prednost društvu Síminn kojom se nadilaze tržišni uvjeti. Prema islandskim nadležnim tijelima, uporaba javnog natječaja, u skladu s okvirom o javnoj nabavi, smatrala se dovoljnom da se može pretpostaviti da gospodarskom subjektu odabranom u postupku nije pružena državna potpora jer je tržišna cijena zajamčena ⁽⁴²⁾. Prema tome, u skladu s islandskim nadležnim tijelima, poštenom tržišnom cijelom stvara se pretpostavka da društvu Síminn nije dodijeljena državna potpora ⁽⁴³⁾.
- (46) U odnosu na promjene u ugovoru s društvom Síminn zbog proširenja predmetnog područja, islandska nadležna tijela tvrde da, prema Europskoj komisiji, izmjene takvog ugovora ne uključuju državnu potporu, ako opći uvjeti nisu za davatelja povoljniji od uvjeta izvornog ugovora. Nadalje, čak i kada bi se uvjeti smatrali povoljnijima zbog promjene, neće biti državne potpore ako tijelo za javnu nabavu postupa kako bi postupio privatni ugovaratelj ostvarujući svoje gospodarske interese. Prema islandskim nadležnim tijelima, ponudu je mogao dostaviti svatko tko je zainteresiran za sudjelovanje u postupku javne nabave budući da su ponude svih zainteresiranih stranka bile dopuštene i mogle su se takvima i oglašavati. Činjenica da je u konačnici za provedbu projekta izabrano društvo Síminn, koje je imalo najnižu i ekonomski najpovoljniju ponudu, ne može automatski podrazumijevati pogodovanje određenom poduzetniku.
- (47) Nadalje, islandska nadležna tijela ističu da je usluga širokopojsasnog pristupa internetu u načelu usluga od općeg gospodarskog interesa („dalje u tekstu: SGE”) ⁽⁴⁴⁾. Islandska nadležna tijela napominju da su se obratila privatnim operatorima i objavila oglas kako bi mogla utvrditi je li ulagač u tržišnom gospodarstvu voljan uložiti u infrastrukturu. Budući da nitko nije izjavio interes za pružanje usluge, islandska nadležna tijela zaključila su da u tim područjima zaista tržište ne funkcionira i da bez pomoći Fonda neće dobiti vezu interneta velike brzine. Islandska nadležna tijela tvrde da bi se pružanje odgovarajuće pokrivenosti širokopojsasnom pristupu u tim ruralnim područjima Islanda u kojima drugi operateri ne pružaju usluge niti su zainteresirani uložiti trebalo smatrati uslugom od općeg gospodarskog interesa jer je uvođenje širokopojsasnog pristupa u predmetne zgrade bilo od velike važnosti za predmetna područja i društvo u cjelini.
- (48) Islandska nadležna tijela tvrde da su priroda i područje primjene usluge već bili jasno definirani u natječajnom postupku i naknadnom ugovoru s društvom Síminn, odnosno, instalacija infrastrukture kojom će se omogućiti određenim zgradama da ostvare pristup internetu velike brzine. Islandska nadležna tijela navode da je, u ovom slučaju, društvu Síminn potpisivanjem ugovora formalno povjereno pružanje usluga i izvršavanje te obveze.

⁽⁴¹⁾ Dokument br. 687314.

⁽⁴²⁾ Oni upućuju u tome pogledu na Odluku Komisije br. 264/2002 *London Underground* (SL C 309, 12.12.2002., str. 14.), uvodnu izjavu 79., i Odluku Komisije 2013/435/EU od 2. svibnja 2013. o državnoj potpori SA.22843 (2012/C) (ex 2012/NN) koju je provela Francuska u korist društva Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SL L 220, 17.8.2013., str. 20.).

⁽⁴³⁾ U tom pogledu oni upućuju na Odluku Komisije br. 46/2007 *Welsh Public Sector Network Scheme* (SL C 157, 10.7.2007., str. 2.).

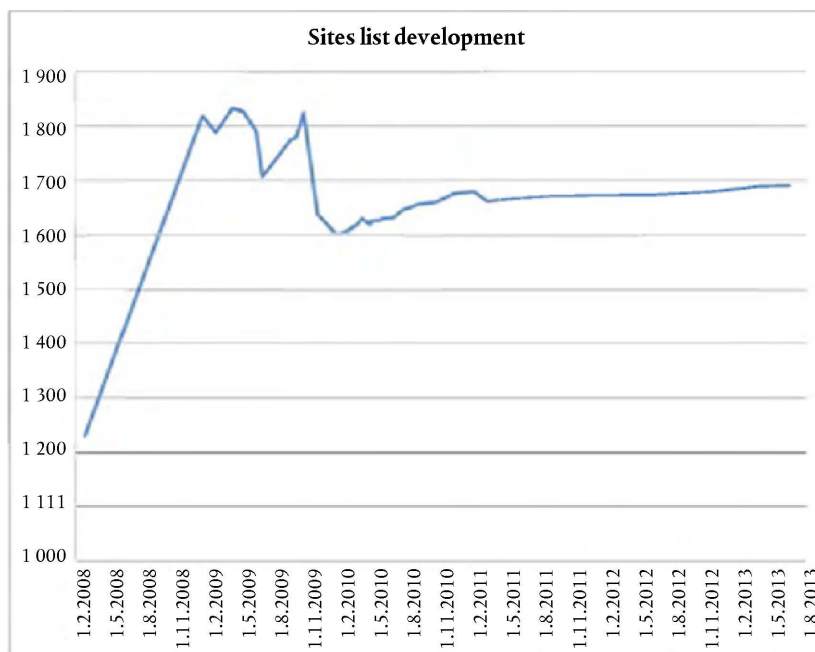
⁽⁴⁴⁾ U tom pogledu oni upućuju na Odluku Komisije br. 196/2010 *Uspostava održive infrastrukture kojom se omogućuje širokopojsasni pristup internetu u cijeloj Estoniji (EstWin project)* (SL C 60, 25.2.2011., str. 3.).

- (49) Islandska nadležna tijela napominju da su u navedenom ugovoru utvrđeni parametri naknade na temelju natječajne dokumentacije. U ugovoru je jasno utvrđena naknada koju će primiti društvo Síminn za pružanje usluge na transparentan način. Naknada utvrđena u ugovoru nije izmijenjena i nisu moguće izmjene u korist društva Síminn.
- (50) Nadalje, islandska nadležna tijela ističu da je stvarni doprinos znatno niži od troška kojeg su procijenili Fond i njegovi savjetnici i da nije isplaćeno više od nužnog za dovršetak projekta. Činjenica da je stvarni trošak projekta znatno niži od procijenjenog troška za slično mrežno rješenje dokaz je da su islandska nadležna tijela poduzela mjere kako bi spriječila isplaćivanje pretjerane naknade.
- (51) Prema islandskim nadležnim tijelima pregovori nakon što je odabrano društvo Síminn izravno su se temeljili na natječajnom postupku i kao takvi predstavljali proširenje postupka. Plaćanja društvu Síminn izvršavaju se u skladu s unaprijed utvrđenim rasporedom plaćanja povezanim s napretkom projekta, čime se izbjegava mogućnost plaćanja pretjerane naknade. U skladu s člankom 19. ugovora društvo Síminn dostavilo je bankovno jamstvo iz banke New Kaupþing od 17. veljače 2009. koje predstavlja mehanizam povrata sredstava kako bi se izbjeglo plaćanje pretjeranog iznosa ⁽⁴⁵⁾. Nadalje, u ugovoru je predviđen strogi raspored plaćanja u skladu s napretkom u provedbi projekta koji podrazumijeva da plaćanja u određenoj mjeri podliježu napretku u izgradnji sustava i povećanju broja korisnika u skladu s člankom 16. ugovora. Naposljetku, u članku 11. ugovora nalazi se kaznena odredba u skladu s kojom društvo Síminn mora platiti naknadu u slučaju kašnjenja te odredba o neispunjenju obveza iz članka 13. ugovora.
- (52) Naposljetku, islandska nadležna tijela tvrde da čak i kad bi Tijelo zaključilo da proširenje područja primjene i naknade za projekt nije u potpunosti u skladu s okvirom za javnu nabavu, otvoreni natječajni postupak, zajedno s ocjenjivanjem koje izvršavaju neovisni savjetnici, trebao bi se smatrati primjerenim mjerilom za naknadu. Oni bi se zajedno trebali u najmanju ruku smatrati značajnim pokazateljem troškova koji bi nastali tipičnom poduzeću kojim se dobro upravlja na mjerodavnom tržištu. Budući da je naknada društvu Síminn bila niža od mjerila, treba smatrati da je ispunjen posljednji kriterij iz testa *Altmark*. Islandska nadležna tijela željela bi također ponoviti da je čak i s promjenama ponuda društva Síminn još uvijek ekonomski daleko najpovoljnija ponuda.

4.2. Postupak javne nabave

- (53) Islandska nadležna tijela tvrde da je postupak javne nabave bio u skladu s pravilima o državnim potporama EGP-a i da se u tom postupku potpuno osiguralo jednako postupanje prema svim gospodarskim subjektima na tržištu. Islandska nadležna tijela također napominju da prilagodbama projekta za vrijeme pregovora s društvom Síminn nije povrijeđeno temeljno pravo jednakosti i transparentnosti, posebno u svjetlu ugrađene fleksibilnosti u područje primjene projekta.
- (54) Kada je planirano područje pokrivenosti WBS-a povučeno iz kumulativne karte pokrivenosti, pojavilo se dodatnih 670 „bijelih” zgrada. Kada je Fond zatražio da društvo STC opet zatraži planove za ponudu usluga za tih 670 zgrada, to je učinjeno oglasom, a ne izravnim kontaktom isključivo s onim davateljima usluga koji su prethodno predali svoje ponude. Ta se metoda koristila kada su izvorno zatražene informacije o područjima za pružanje usluga. Islandska nadležna tijela ističu da se smatralo da bilateralna komunikacija sa strankama koje su dostavila prethodne ponude nije primjerena.
- (55) Islandska nadležna tijela tvrde da su promjene u području primjene ugovora i naknade iz ugovora bile nužne kako bi se uključilo dodatnih 670 „bijelih” zgrada i posljedična naknada. Cijena za dodatne zgrade bila je prosječna jedinična cijena izvorne ponude koju je dostavilo društvo Síminn, koja je odabrana u otvorenom postupku kao ekonomski najpovoljnija ponuda. Naknada za dodatne zgrade stoga bi se trebala smatrati proširenjem izvorne ponude pod tržišnim uvjetima. Islandska nadležna tijela tvrde da je to naznaka nastavka postupka, a ne dokaz da se ponovno pregovaralo o bitnim uvjetima iz ugovora.

⁽⁴⁵⁾ Dokument br. 665602.

- (56) Kako je prethodno navedeno, izvornim opsegom projekta bilo je obuhvaćeno najmanje 1 119 zgrada. Islandska nadležna tijela tvrde da je u samoj prirodi takvih projekata da se popisi stalno mijenjaju tijekom razdoblja provedbe projekta. Kao što je očito iz prethodno navedenog dijagrama, popis se stalno mijenjao u razdoblju od 2008. do 2011. ⁽⁴⁶⁾ Tek 2011. uočljiva je stabilizacija u projektu, ali i tada je bilo izmjena popisa koje su se nastavile do danas. Ako se uzmu u obzir te neizbježne varijable, jedini način, prema islandskim nadležnim tijelima, za osiguranje transparentnosti naknade jest obvezati se na prosječnu jediničnu cijenu.
- (57) Fond je također utvrdio da bi novi natječajni postupak mogao dovesti do nepotrebne gospodarske nepogodnosti za islandska nadležna tijela uz veliku vjerojatnost nepovoljnijeg rezultata te odgode uvođenje usluga širokopojasnog pristupa na nekoliko mjeseci ili čak godina. Fond je dalje utvrdio da bi se naknada za dodatne zgrade i projekt u cjelini trebala smatrati vrlo povoljnom za islandska nadležna tijela jer je bila ista kao u izvornoj ponudi.
- (58) U rujnu 2008. Fond je zatražio od svojih savjetnika (Mannvit hf.) da izrade procjenu troškova za zgrade kojima je planirao pružati usluge samo WBS. U procjeni troškova od 8. listopada 2008. ⁽⁴⁷⁾ procjenjuje se moguća cijena od 410 000 000 do 820 000 000 za otprilike 750 „zgrada WBS-a” (procjena je kasnije prilagođena na 670 utvrđenih „bijelih” zgrada). Tako se izračunava prosječna cijena po zgradi od 546 667 ISK (jednostavni sustav) do 1 093 333 (napredni sustav).
- (59) U svjetlu navedenih razmatranja, Fond i društvo Síminn dogovorili su prosječnu cijenu za dodatnih 670 zgrada primjenom prosječne jedinične cijene koju je izvorno ponudilo društvo Síminn pomnoženom s brojem novih zgrada, odnosno 338 998 ISK po zgradi. Uzimajući u obzir indeksaciju dogovorenog iznosa, prosječna jedinična cijena za ukupno 1 788 zgrada iznosi 470 191 ISK. Islandska nadležna tijela smatraju to povoljnim rezultatom uzimajući u obzir ekstremne gospodarske uvjete u to vrijeme i trošak kojeg je prethodno procijenio neovisni savjetnik.
- (60) Islandska nadležna tijela tvrde da je društvo Síminn izradilo opće stajalište da društvo ne uživa ekonomije razmjera od proširenja opsega projekta. Iako je to možda bio slučaj u određenim područjima, često su rašireni smještaj i okolnosti u vezi s „bijelim” zgradama značile da to općenito nije slučaj. Za većinu proširenja društvo Síminn moralo je ponovno projektirati dijelove projekta, iako su neke od dodatnih zgrada bile u istom području kao izgrade u izvornom natječaju, odnosno, premještaj odašiljača i antena.

⁽⁴⁶⁾ Grafikon koji su dostavila islandska nadležna tijela (Dokument br. 687314).

⁽⁴⁷⁾ Dokument br. 687320.

- (61) U pogledu indeksacije plaćanja većinom u DKK i djelomično u indeks potrošačkih cijena i plaća, islandska nadležna tijela upućuju na ekstremnu situaciju koja je prevladavala u jesen 2008. i poteškoće s kojima se suočilo cijelo islandsko gospodarstvo. Tijekom pregovora između društva Síminn i islandskih nadležnih tijela, gospodarsko okruženje na Islandu drastično se promijenilo. Prema islandskim nadležnim tijelima, indeksacija iznosa iz ugovora s DKK-om bila je posljedica tih iznimnih i nepredviđenih događaja, posebno s obzirom na činjenicu da je projekt uključivao kupnju velike količine opreme u stranoj valuti. U to je vrijeme bilo jasno da bi u slučaju fluktuacija ISK-a svi preduvjeti društva Síminn za sklapanje ugovora bili nevažeci. Prema informacijama koje je društvo Síminn dostavilo islandskim nadležnim tijelima, ukupno 80 % iznosa ugovora bilo je namijenjeno za kupnju opreme u DKK ⁽⁴⁸⁾. U svjetlu te činjenice, islandska nadležna tijela pristala su indeksirati cijenu prema danskoj kruni prema tečaju na dan 3. rujna 2008.
- (62) Nadalje, prema islandskim nadležnim tijelima, postalo je jasno, nakon znatne devalvacije islandske krune, da ne bi bilo opravdano sklopiti ugovor, osim ako dostave jamstvo da trgovačko društvo neće pretrpjeti veliku štetu zbog pada tečaja islandske krune, koja je postala vrlo nestabilna. Očito je da ne bi bilo razumno za društvo Síminn da preuzme sav rizik koji je posljedica tih ekstremnih i nepredviđenih okolnosti. Priznati je dio islandskog i međunarodnog ugovornog prava da u slučajevima nepredviđenih događaja koji iz temelja narušavaju ravnotežu ugovora i uzrokuju pretjerano opterećenje jedne od uključenih stranaka, odnosno „teške uvjete”, ugovorna stranka koja snosi taj teret može zatražiti izmjenu ugovora ili se čak potpuno povući iz ugovora. Islandska nadležna tijela svejedno ističu da to nije značilo da oni snose sav rizik jer su društvu Síminn nastali veći troškovi zbog drugih aspekata projekta koji nisu povezani s tečajem DKK-a, odnosno, troškovi radne snage, ulja i drugih troškova.
- (63) Islandska nadležna tijela tvrde da je njihov pristup u pogledu širenja područja primjene projekta u skladu s odlukom Europske komisije o *londonskoj podzemnoj željeznici* ⁽⁴⁹⁾, u kojoj je Komisija priznala da je bilo relevantno razmotriti bi li, s tom promjenom, izmjena ponude izvođača još uvijek bila najbolja ponuda. U takvim slučajevima otvaranje potpuno novog postupka dodjele uključivalo bi nerazmjerne troškove.
- (64) Islandska nadležna tijela stoga su odlučila unijeti izmjene u ugovor, radije nego pokrenuti novi natječajni postupak i napomenula da ona o tome mogu slobodno odlučiti, posebno zato što je ugovor dugotrajan i složen i s obzirom na gospodarsku situaciju Islanda. Prvo, prema islandskim nadležnim tijelima, iako su okolnosti bile nepredviđene, smatralo se da su izvršene izmjene u skladu s izvornom ponudom. Drugo, novim postupkom odgodila bi se provedba projekta za više mjeseci ili čak godina. Treće, islandska nadležna tijela smatrala su ponudu povoljnom i pružaju te usluge zajednici po najnižem trošku. Smatralo se nevjerojatnim ili čak nemogućim da će u takvom postupku biti predstavljena bolja ponuda s obzirom na situaciju u islandskoj zajednici i rezultate izvornog natječaja. Islandska nadležna tijela nisu izvršila izmjene ugovora u korist društva Síminn, ali su osigurala da se projekt može provoditi uz najniži mogući trošak s obzirom na (nepredviđene) okolnosti. Naposljetku, islandska nadležna tijela ističu da su ponuda društva Síminn s dodatnih 670 zgrada, te povećanje iznosa naknade i indeksacije DKK-a, i dalje gospodarski najpovoljniji.

4.3. Spojivosti navodnih mjera državne potpore

- (65) Kada bi Tijelo smatralo da mjera čini državnu potporu, islandska su nadležna tijela izrazila stajalište da bi se takva potpora mogla smatrati spojivom s člankom 61. stavkom 3. točkom (c) Sporazuma o EGP-u, uzimajući u obzir ciljeve te mjere, uključujući cilj povećanja javnog širokopojasnog pristupa u potpomognutim područjima.
- (66) Prema islandskim nadležnim tijelima, mjerom će se ukloniti zemljopisni i trgovinski nedostatak i objektivno je opravdana za rješavanje pitanja nedostupnosti usluga širokopojasnog pristupa zbog nedovoljne gustoće mogućih i stvarnih pretplatnika da bi pružanje usluga širokopojasnog pristupa bilo gospodarski isplativo na čisto tržišnoj

⁽⁴⁸⁾ Prema izračunima i podacima društva Síminn, troškovi opreme kupljene u stranoj valuti iznosili su u konačnici 85 % plaćanja zaprimljenih za vrijeme provedbe projekta (dokument br. 694234).

⁽⁴⁹⁾ Odluka Komisije u predmetu br. 264/2002, *Javno-privatno partnerstvo za londonsku podzemnu željeznicu* (SL C 309, 12.12.2002., str. 14.).

osnovi. Islandska nadležna tijela vjeruju da su osmislila mjeru na način kojim se umanjuje moguća uključena državna potpora i narušavanje tržišnog natjecanja.

- (67) Islandska nadležna tijela dalje napominju da su uvjeti za otvoreni pristup bili dostupni trećim strankama niz mjeseci prije početka prodaje projekta. Ona navode da je, u trenutku početka prodaje u svakom odjeljku, Fond obavijestio stanovnike da društvo Síminn nije jedini davatelj maloprodajnih usluga i da bi svi drugi davatelji maloprodajnih usluga mogli prodavati usluge pristupa internetu osobama koje žive/rade u tom području. Nadalje, islandska nadležna tijela tvrde da društvo Síminn nudi pristup treće stranke (roaming) za svoje govorne usluge 2G GSM, u natječajnoj dokumentaciji ni u ugovoru nije predviđen veleprodajni pristup govornim uslugama na 3G mreži jer se predmetni projekt ne odnosi na pružanje govornih usluga na 3G mreži.
- (68) Islandska nadležna tijela dalje napominju da društvo Síminn ponudilo Vondafonu roaming pristup 3G mreži pod tržišnim uvjetima, ali on, kako tvrdi društvo Síminn, nije želio sklopiti ugovor jer Vodafone trenutačno ima ugovor s trgovačkim društvom Nova za roaming pristup 3G mreži. Islandska nadležna tijela tvrde da podnositelj pritužbe netočno tvrdi da je ugovor između društva Síminn i Fonda bio ograničen na preprodaju za razliku od veleprodajnog pristupa koji je propisan u natječajnoj dokumentaciji. Čak naprotiv, društvo Síminn nudi veleprodajni pristup svojoj ADSL mreži svim svojim konkurentima u skladu s odlukom PTA-a br. 8/2008. Nadalje, islandska nadležna tijela ističu, kako je navedeno u izvješću AM-a, da postoji bitna razlika između veleprodajnog pristupa DSL mreži i 3G podatkovne mreže. Islandska nadležna tijela također upućuju na mišljenje AM-a da je postojeća mogućnost za bežično veleprodajno međupovezivanje na Islandu primjerena svrsi posebne intervencije za širokopojasni pristup.
- (69) Nadalje, islandska nadležna tijela tvrde da su predmetni projekt i ugovor s društvom Síminn imali nikakav ili minimalni učinak na tržišno natjecanje i trgovinu. Prema islandskim nadležnim tijelima, u predmetu nije predstavljeno ništa što upućuje na to da je društvo Síminn ostvarilo nepovoljnu gospodarsku prednost ili štetni učinak na strukturu tržišta.
- (70) Prema informacijama koje su dostavila islandska nadležna tijela, tri najveća trgovačka društva na tržištu usluga pokretne mreže imala su posljednjih godina izjednačen udio na tržištu. Tržišni udio društva Síminn posebno se smanjio s 62 % 2005. na 40 % 2011., a tržišni udio društva Nova povećao se s 0 % 2007. na 24 % 2011. Tržišni udio Vodafonea porastao je s 38 % 2005. na 30 % 2011. Taj se trend nastavio 2012. i tržišni udio tih triju trgovačkih društava postao je bliži onome iz statističkog izvješća PT-a za razdoblje 2010. – 2012. ⁽⁵⁰⁾. Prema izvješću, tržišni udio društva Síminn iznosio je 37,4 % na kraju 2012. kada je izračunan ukupan broj pretplata, dok je tržišni udio Vodafonea iznosio 28,9 %, a tržišni udio društva Nova povećao se na 28,3 %.
- (71) Islandska nadležna tijela također napominju da je društvo Síminn u tom trenutku bilo pod strogim nadzorom Islandskog tijela za tržišno natjecanje (dalje u tekstu: „ICA”) i PTA-a. Islandska nadležna tijela napominju da je matično društvo društva Síminn, Skipti, sklopilo ugovor s nadležnim tijelom ICA 26. ožujka 2013., čime se osigurava da konkurenti društva Síminn imaju isti pristup osnovnom telekomunikacijskom sustavu društva Skipti. Sve naznake o narušavanju tržišnog natjecanja dovele bi do formalne istrage u ime navedenih nadležnih tijela. Takvo bi narušavanje tržišnog natjecanja moglo dovesti kazni za društvo Síminn. Islandska nadležna tijela tvrde da nadležna tijela ICA i PTA ne provode istrage u vezi s predmetnim projektom.
- (72) Islandska nadležna tijela dalje napominju da projektom tržište proširilo za sve sudionike na tržištu. Konkurentima društva Síminn ponuđen je veleprodajni pristup mreži pod jednakim uvjetima. Stoga su svi zainteresirani operatori mogli, od samog početka kada je usluga postala dostupna, ponuditi usluge krajnjim korisnicima pod istim uvjetima i, prema informacijama koje je dostavilo društvo Síminn, niz konkurenata ima veleprodajni pristup za pružanje usluga ADSL-a ili UMTS-a na maloprodajnoj razini. Islandska nadležna tijela također ističu navodne netočne tvrdnje u odluci o pokretanju postupka u vezi sa zahtjevima podnositelja pritužbe, društva Vodafone, za veleprodajni pristup i u vezi s time da je društvo Síminn odbilo odobriti takav pristup. Islandska nadležna tijela tvrde da traženi pristup odašiljačima društva Síminn za 3G mrežu, takozvani roaming pristup, nije dio predmetnog projekta. Društvo Síminn bilo je spremno odobriti pristup odašiljačima za 3G mrežu društvu Vodafone, ali tvrdilo je da taj pristup nije dio projekta.

⁽⁵⁰⁾ Vidi: http://www.pfs.is/upload/files/Tolfraediskyrsla_PFS_Is.fjarskiptamarkadur_2010_til_2012.pdf.

- (73) Naposljetku, islandska nadležna tijela ističu da je ambiciozni cilj projekta bio uvođenje širokopojasnog pristupa u određena ruralna područja Islanda. Taj je cilj ostvaren. Island se nalazi među elitnom skupinom država koje mogu sa samopouzdanjem tvrditi da sva trajna boravišta imaju pristup širokopojasnoj mreži. Islandska nadležna tijela tvrde da treba uzeti u obzir činjenicu da je projektom obuhvaćeno do 1 788 zgrada raširenih po velikom ruralnom području na Islandu i da je pokrenut nekoliko mjeseci nakon što je Island pogodila najveća gospodarska kriza u povijesti. Islandska nadležna tijela u potpunosti su svjesna svojih obveza u skladu s pravilima o državnim potporama iz Sporazuma o EGP-u i prakse donošenja odluka u tom području (koje su kasnije ugrađene u Smjernice za širokopojasni pristup) i nastojala su ih ispunjavati u svakom koraku projekta.
- (74) Islandska nadležna tijela zaključuju da bi se opći učinak mjere treba smatrati pozitivnim. Prema islandskim nadležnim tijelima, mjera je očito u skladu s ciljevima članka 61. stavka 3. točke (c) Sporazuma o EGP-u jer se njime olakšava razvoj određenih gospodarskih djelatnosti (maloprodajne i veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa) u udaljenim i ruralnim područjima Islanda.
- (75) U svjetlu navedenog, islandska nadležna tijela tvrde da je moguća potpora obuhvaćena mjerom u skladu s člankom 61. stavkom 3. točkom (c) Sporazuma o EGP-u.

5. PRIMJEDBE DRUŠTVA SÍMINN

5.1. Prisutnost državnih potpora

- (76) Društvo Síminn dostavilo je svoje primjedbe na odluku o pokretanju postupka, kao i dodatne dokumente, u dopisu od 20. prosinca 2013. ⁽⁵¹⁾ Síminn smatra da financiranje uvođenja predmetnih širokopojasnih usluga nije činilo državnu potporu. Prema članku 61. stavku 1. Sporazuma o EGP-u, mjera mora ispunjavati određene uvjete da bi uključivala elemente državne potpore. Društvo Síminn smatra da nisu ispunjeni svi ti uvjeti, posebno zato što društvo Síminn nije ostvarilo nikakvu gospodarsku prednost.
- (77) Društvo Síminn notes napominje da je u svojoj presudi u predmetu *Altmark* Sud Europske unije objasnio uvjete pod kojima naknada za javnu uslugu ne čini državnu potporu jer se njome ne osigurava nikakva prednost ⁽⁵²⁾. Društvo Síminn smatra da predmetna mjera uključuje financiranje javne usluge i a su ispunjena četiri kumulativna kriterija iz testa *Altmark*.
- (78) Društvo Síminn tvrdi da predmetnim ugovorom nije dobilo gospodarsku prednost koja nadilazi tržišne uvjete. Uporaba konkurentnih, transparentnih i nediskriminacijskih javnih natječaja smatra se dovoljnim da se može pretpostaviti da gospodarskom subjektu odabranom u postupku nije pružena državna potpora jer je zajamčena tržišna cijena. ⁽⁵³⁾ U natječajnom postupku utvrđena su četiri objektivna kriterija za ocjenjivanje. U natječaju bi bila odabrana valjana ponuda kojoj je dodijeljen najveći broj bodova. Svaki subjekt zainteresiran za sudjelovanje u javnom natječaju mogao je dostaviti ponudu. Natječaj je bio tehnološki neutralan otvoren za sva tehnička rješenja kako se njime ne bi pogodovalo određenim operaterima na tržištu. Društvo Síminn dobilo je najviše bodova i bilo najuspješnije u natječaju. Prema tome, ispunjeni su kriteriji koji se odnose na konkurentni natječajni postupak i ekonomski najpovoljniju ponudu. Društvo Síminn bilo je i ponuditelj koji je ponudio pružanje usluga uz najniži trošak za zajednicu.
- (79) Društvo Síminn tvrdi da su promjene u području primjene ugovora i naknade iz ugovora bile nužne kako bi se uključilo dodatnih 670 „bijelih” zgrada i posljedična naknada. Naknada za dodatne zgrade bila prosječna jedinična cijena u izvornoj ponudi društva Síminn. Naknada za dodatne zgrade stoga bi se trebala smatrati proširenjem izvorne ponude pod tržišnim uvjetima. U skladu s time, društvo Síminn tvrdi da nije bilo državne

⁽⁵¹⁾ Dokumenti br. 694234, 694235, 694236, 694237 i 694238.

⁽⁵²⁾ Presuda u predmetu *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415.

⁽⁵³⁾ Odluka Komisije u predmetu br. 264/2002, *Javno-privatno partnerstvo za londonsku podzemnu željeznicu* (SL C 309, 12.12.2002., str. 14.), uvodna izjava 79.

potpore jer opći uvjeti nisu bili povoljniji za društvo Síminn od uvjeta izvorne ponude. ⁽⁵⁴⁾ Nadalje, društvo Síminn tvrdi da činjenica da je u konačnici za provedbu projekta izabrano trgovačko društvo koje je imalo najnižu i ekonomski najpovoljniju ponudu ne može automatski podrazumijevati pogodovanje određenom poduzetniku.

- (80) Društvo Síminn tvrdi da prosječni jedinični trošak za društvo Síminn (trošak po zgradi) iznosi [...] (*) ISK, dok prosječna jedinična cijena koju je dobilo društvo Síminn iznosi 470 191 ISK. Kako je opisano u odluci o pokretanju postupka, cijena plaćena društvu Síminn nakon proširenja opsega još uvijek znatno niža od cijene koju nude drugi ponuditelji i cijene koju su savjetnici fonda procijenili unaprijed ⁽⁵⁵⁾. Društvo Síminn do sad je zaprimilo 836 457 351 ISK što uključuje naknadu za 670 dodatnih zgrada i indeksacije DKK. Društvo Vodafone imalo je drugu najnižu valjanu ponudu u natječaju u iznosu od 1 858 339 001 ISK, što je više nego duplo od naknade koju je dobilo društvo Síminn, čak i ako su uključene dodatne zgrade i indeksacija DKK-a.
- (81) Društvo Síminn tvrdi da trgovačko društvo nije uživalo ekonomije razmjera od proširenja opsega projekta. Iako je to možda bio slučaj u određenim područjima, često su rašireni smještaj i okolnosti u vezi s „bijelim” zgradama značile da općenito to nije tako. Za većinu proširenja društvo Síminn moralo je ponovno projektirati dijelove projekta, iako su neke od dodatnih zgrada bile u istom području kao izgrade u izvornom natječaju, odnosno, premještaj odašiljača i antena. Prema tome, društvo Síminn tvrdi da trgovačko društvo nije ostvarilo stvarnu financijsku prednost zbog koje je bilo u povoljnijem položaju od konkurenata ⁽⁵⁶⁾.
- (82) Nadalje, društvo Síminn tvrdi da je činjenica da je stvarni trošak projekta niži od procijenjenog troška i da je naknada transparentna i utemeljena na troškovima dokaz da su islandska nadležna tijela uključivala mehanizam za sprječavanje isplaćivanja pretjerane naknade.
- (83) U svjetlu prethodno navedenih argumenata, zajedno s argumentima koje su predstavila islandska nadležna tijela, društvo Síminn smatra da mjera nije uključivala državnu potporu.

5.2. Spojivost navodnih mjera državne potpore

- (84) Ako bi Tijelo smatralo da bi se projekt trebao smatrati državnom potporom, društvo Síminn tvrdi da bi se mjere trebale smatrati potporom spojitom s člankom 61. stavkom 3. točkom (c) Sporazuma o EGP-u.
- (85) Društvo Síminn tvrdi da je projekt bio tako osmišljen da se njime ograničava narušavanje tržišnog natjecanja, između ostalog, osiguravanjem veleprodajnog pristupa bilo kojoj trećoj stranci. Zahvaljujući tom veleprodajnom pristupu davatelji usluga koji su treće stranke mogu se aktivno natjecati na tržištu čime se povećava izbor i tržišno natjecanje u područjima obuhvaćenima mjerom i istovremeno izbjegava stvaranje regionalnih monopola za usluge. Širokopojasna mreža trebala bi biti neutralna, otvorena i dostupna svim zainteresiranim operatorima za veleprodajni pristup pod jednakim uvjetima.
- (86) Društvo Síminn tvrdi da u ugovoru postoji jasna obveza da njegovi konkurenti moraju imati pristup infrastrukturi i stoga se veleprodajni pristup pružao od početka provedbe projekta ⁽⁵⁷⁾. Društvo Síminn tvrdi da je donesena odluka o uporabi ADSL modela za pristup koji se naziva „bit stream pristup u fiksnoj mreži”, za veleprodajni pristup koji se temelji na ADSL tehnologiji te i kao referenca za model pristupa 3G mreži jer u tom trenutku nije postojao referentni model za 3G mrežu. Društvo Síminn ističe da su se u odnosu na pristup utemeljen na ADSL tehnologiji slijedile smjernice iz PTA-a. Kako bi dodatno pojasnio tehnička pitanja koja se odnose na veleprodajni

⁽⁵⁴⁾ Ibid, uvodne izjave 120. i 125.

(*) Verzija koja nije povjerljiva. Podaci navedeni u uglatim zagradama zaštićeni su obvezom poslovne tajne.

⁽⁵⁵⁾ Prema informacijama koje su dostavila islandska nadležna tijela (dokument br. 687320), savjetnici procijenili su da bi moguća cijena ponude mogla biti između 410 000 000 i 820 000 000 za otprilike 750 dodatnih zgrada (ta će procjena kasnije biti prilagođena za 670 utvrđenih „bijelih” zgrada), odnosno prosječna cijena po zgradi iznosila je između 546 667 (jednostavni sustav) i 1 093 333 ISK (napredni sustav).

⁽⁵⁶⁾ Presuda u predmetu *Europska komisija protiv Deutsche Post AG*, C-399/08 P, EU:C:2010:481, točka 41.

⁽⁵⁷⁾ Od početka projekta društvo Síminn objavilo je ponudu za veleprodajni pristup na temelju UMTS tehnologije na svojem web-mjestu. Među ostalim, telekomunikacijsko društvo TAL sklopilo je takav ugovor s društvom Síminn. Više informacija dostupno je na sljedećoj poveznici: <https://heildsala.siminn.is/>.

pristup, društvo Síminn dostavilo je navedeno izvješće AM-a ⁽⁵⁸⁾. Prema izvješću AM-a, postoji temeljna razlika između veleprodajnog pristupa DSL mreži i 3G podatkovne mreže. Nadalje, prema izvješću AM-a, postojeća mogućnost za bežično veleprodajno međupovezivanje na Islandu primjerena je svrsi posebne intervencije za širokopojasni pristup. U izvješću AM-a također se spominje činjenica da se isto tehničko rješenje upotrebljavalo za veleprodajni pristup 3G mreži u sličnom i paralelnom irskom projektu za širokopojasni pristup koji je odobrila Europska komisija ⁽⁵⁹⁾.

- (87) Društvo Síminn tvrdi da je podnositelj pritužbe lažno tvrdio da je uporno i bezuspješno tražio veleprodajni pristup mreži te da je zbog toga društvo Síminn imalo znatnu prednost prvog poteza. Društvo Síminn ističe da je društvo Vodafone zatražilo roaming pristup odašiljačima za 3G mrežu društva Síminn samo radi pružanja mobilnih usluga preko 3G mreže, što nije povezano s predmetnim projektom. Društvo Síminn, tvrdi da je ono društvu Vodafone ponudilo roaming pristup 3G mreži pod tržišnim uvjetima, ali ono nije željelo sklopiti ugovor. Društvo Síminn tvrdi da društvo Vodafone, međutim, nije tražilo veleprodajni ili maloprodajni pristup uslugama brzog interneta velikih brzina na temelju UMTS, ADSL i satelitske tehnologije za područja obuhvaćena projektom.
- (88) Društvo Síminn tvrdi da predmetni projekt nije imao utjecaja na tržišno natjecanje i trgovinu ili je imao minimalni utjecaj. Društvo Síminn tvrdi da u predmetu nije predstavljeno ništa što upućuje na to da je ono ostvarilo neopravdanu gospodarsku prednost ili štetni učinak na strukturu tržišta.
- (89) Društvo Síminn napominje da se projekt odnosi samo na ona trgovačka društva i pojedince koji žive u predmetnim područjima. Zgrade su raširene po cijeloj zemlji i ne bi se trebale smatrati posebnim tržištem. One čine dio cijelog islandskog tržišta širokopojasnog pristupa. Na Islandu ima više od 109 000 priključaka za brzi internet. Projekt se odnosi na uvođenje usluga širokopojasnog pristupa u ruralna područja Islanda za ukupno 1 788 zgrada. Od tih 1 788 zgrada njih 1 050 ima pretplatu za uslugu širokopojasnog pristupa, od čega ih 559 ima pretplatu za širokopojasni pristup koji se nudi prema UMTS tehnologiji. Projekt stoga utječe samo na 0,96 % relevantnog tržišta, a 559 povezanih zgrada na temelju UMTS tehnologije čine samo 0,51 %
- (90) Nadalje, društvo Síminn napominje da je tako bilo u tome trenutku i da je još uvijek pod strogim nadzorom ICA-a i PTA-a. Društvo Síminn, njegovo matično društvo Skipti i Mila, koje je isto društvo kći društva Skipti, postigli su nagodbu s ICA-om 8. ožujka 2013. nakon čega je slijedila odluka ICA-a br. 6/2013 koja je objavljena 26. ožujka 2013. i kojom se osigurava da konkurenti društava Síminn i Mila imaju jednak pristup glavnim fiksnim telekomunikacijskim mrežama društava kćeri društva Skipti. Sve naznake o narušavanju tržišnog natjecanja društva Síminn dovele bi do formalne istrage u ime navedenih nadležnih tijela.
- (91) U svjetlu navedenog, društvo Síminn zaključuje da bi se opći učinak mjere treba smatrati pozitivnim. Očito je da je mjera u skladu s ciljevima članka 61. stavka 3. točke (c) Sporazuma o EGP-u jer se njime olakšava razvoj određenih gospodarskih djelatnosti (maloprodajne i veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa) u udaljenim i ruralnim područjima Islanda. Društvo Síminn vjeruje da je projekt osmišljen na način kojim se umanjuje moguća uključena državna potpora i narušavanje tržišnog natjecanja. Uslijed toga, u slučaju da Tijelo utvrdi da mjera uključuje državnu potporu, društvo Síminn tvrdi da je moguća potpora u skladu s člankom 61. stavkom 3. točkom (c) Sporazuma o EGP-u.

6. PRIMJEDBE PODNOSITELJA PRITUŽBE (VODAFONE)

- (92) U dopisu od 23. prosinca 2013. Tijelo je zaprimilo primjedbe i dodatne dokumente društva Vodafone ⁽⁶⁰⁾. Prema podnositelju pritužbe Fond je društvu Síminn dodijelio nezakonitu državnu potporu putem ugovora koji su sklopile te dvije stranke. Podnositelj pritužbe tvrdi da je natječajni postupak imao nedostatke jer su u konačni ugovor između društva Síminn i Fonda unesene znatne promjene na zahtjev društva Síminn koje su mu znatno pogodovale.

⁽⁵⁸⁾ Dokument br. 694646.

⁽⁵⁹⁾ Vidi odluku Komisije N 475/2007, *Irski nacionalni širokopojasni pristup (NBS)* (SL C 18, 24.1.2009., str. 1).

⁽⁶⁰⁾ Dokument br. 694646.

- (93) Podnositelj pritužbe tvrdi da se u ovom slučaju ne može isključiti postojanje državne potpore na temelju tvrdnje da je ponuda društva Síminn bila znatno niža od ponuda koje su dostavile druge stranke. Prvo, jasno je da drugi ponuditelji nisu imali priliku dostaviti nove ponude nakon revizije projekta. Drugo, jasno je da zbog znatnog povećanja plaćanja uslijed izvršenih promjena nije isključeno da bi konkurentna trgovačka društva dostavila niže ponude za izmijenjeni projekt.
- (94) Podnositelj pritužbe tvrdi da je pristup utvrđen u konačnom ugovoru bio ograničen na maloprodajni pristup, dok je u natječajnoj dokumentaciji izvorno bio predviđen veleprodajni pristup ⁽⁶¹⁾. Podnositelj pritužbe tvrdi da je u više navrata bezuspješno tražio veleprodajni pristup mreži ⁽⁶²⁾. Nadalje, podnositelj pritužbe napominje da su odgovori u vezi sa zahtjevom za pristup koje je primio od Fonda bili neprimjereni. Podnositelj pritužbe tvrdi da je time uzrokovano neprihvatljivo narušavanje tržišnog natjecanja i da je društvo Síminn ostvarilo znatnu prednost prvog poteza na mjerodavnom tržištu.
- (95) Podnositelj pritužbe tvrdi da ništa ne sprječava društvo Síminn da ponudi roaming pristup mreži utemeljenoj na UMTS tehnologiji. Postoje tri opće mogućnosti za ponudu veleprodajnog pristupa na temelju GSM-a i kasnije UMTS/3G mrežnih standarda, odnosno, maloprodajni pristup, veleprodajni roaming pristup i pristup virtualnoj mreži.
- (96) Podnositelj pritužbe napominje da društvo Síminn nije objasnilo kako bi usluga bila ugrožena ako bi trgovačko društvo pružalo roaming pristup svojim mrežama utemeljenima na UMTS/3G tehnologiji. Podnositelj pritužbe tvrdi da društvo Síminn ne proizvodi svoju krajnju opremu koju proizvode razni proizvođači diljem svijeta i mogu je upotrebljavati i kupovati svi sudionici na tržištu. Za kvalitetu usluge nije važno uključuje li SIM karticu društva Síminn ili Vodafonea ili nekog drugog telekomunikacijskog operatera. Podnositelj pritužbe tvrdi da je kvaliteta ista.
- (97) Vodafone napominje da je društvu Síminn dostavio nekoliko zahtjeva za pristup UMTS mreži koji se financira iz Telekomunikacijskog fonda. Tek u rujnu 2010. društvo Síminn je nakon nekoliko sastanaka i dopisa ponudilo društvu Vodafone roaming pristup mreži utemeljenoj na UMTS tehnologiji. Međutim, pristup je društvu Vodafone ponuđen pod takvim uvjetima da bi mu bilo održivije izgraditi vlastitu mrežu u području obuhvaćenom programom. Društvu Vodafone ponuđeno je da plaća godišnju naknadu od 1 500 000 ISK za svaki odašiljač kojem traži pristup.
- (98) Nadalje, podnositelj pritužbe tvrdi da nije jasno hoće li se zbog dodatnih lokacija znatno povećati troškovi radne snage. Opravdanje za povećano plaćanje stoga se ne može temeljiti samo na povećanju broja lokacija. U tom pogledu treba također uzeti u obzir činjenicu da je izmjenama ugovora predviđeno dulje razdoblje uvođenja, odnosno od 12 do 18 mjeseci. Promjene u razdoblju uvođenja podrazumijevale bi mogućnost racionalizacije uporabe osoblja u okviru provedbe projekta čime bi se, kako tvrdi podnositelj pritužbe, smanjili troškovi radne snage. Nadalje, podnositelj pritužbe tvrdi da promjene u kaznenim odredbama upućuju na smanjenje naknada koje obično snosi poduzetnik.
- (99) Podnositelj pritužbe također napominje da je u članku 12. natječajne dokumentacije predviđeno dostavljanje bankovnog jamstva za tužbe za odgovornost bez dokaza o krivnji. Međutim, u članku 13. ugovora nije predviđeno takvo jamstvo već se samo upućuje na odgovornost društva Síminn u skladu s općim pravilima odštetnog prava. Ta bi promjena također upućivala na smanjenje naknada koje obično snosi poduzetnik. Prema tome, treba ocijeniti koristi od prethodno navedenog bankovnog jamstva, odnosno trošak pružanja takvog jamstva u jesen 2008.
- (100) Podnositelj pritužbe ističe da je sklapanjem ugovora uzrokovano znatno, trajno i kontinuirano narušavanje tržišnog natjecanja na tržištu. Podnositelj pritužbe tvrdi da mjera ne utječe samo na tržišno natjecanje u ruralnim područjima Islanda već i na cijelo tržište jer je raširenost mreže i usluge jedan od kriterija kojim se korisnici vode

⁽⁶¹⁾ Kako je dodatno opisano u prethodno navedenoj uvodnoj izjavi 32., u natječajnoj dokumentaciji izvorno je utvrđen niz mogućnosti za pristup, dok se za pružanje predmetnih usluga širokopojsnog pristupa upotrebljava ADSL infrastruktura (vidi bilješku 28. za definiciju tehnologije). Te su se mogućnosti kretale od mogućnosti utemeljenih na maloprodaji (pri čemu se tražitelj pristupa znatno oslanja na sustave/infrastrukturu operatera domaćina) do mogućnosti koje su više utemeljene na infrastrukturi (pri čemu se tražitelj pristupa u različitoj mjeri oslanja na vlastite sustave/infrastrukturu), ali ne postoji jasna obveza u vezi sa svim tim mogućnostima pristupa, o čemu će se kasnije raspravljati. U slučaju pruženih usluga putem UMTS-a (vidi bilješku 29. za definiciju ove tehnologije), u natječajnoj dokumentaciji predložena je samo mogućnost utemeljena na maloprodaji.

⁽⁶²⁾ Tijelo je zaprimilo slične tvrdnje zainteresirane stranke koja tvrdi da je također neuspješno pokušala ostvariti veleprodajni pristup mreži društva Síminn (dokument br. 614576).

kada biraju telekomunikacijskog operatera. U tom smislu valja napomenuti da se društvo Síminn oglašavalo kao trgovačko društvo s najraširenijom mrežom na Islandu.

- (101) U svjetlu navedenog, podnositelj pritužbe tvrdi da su ispunjeni svi uvjeti prema kojima se mjera može smatrati državnom potporom u skladu s člankom 61. prvim stavkom Sporazuma o EGP-u. Nadalje, podnositelj pritužbe tvrdi da navodna mjera potpore ne ispunjuje uvjete za odgovarajuća izuzeća i stoga se mora smatrati da nije spojiva sa Sporazumom o EGP-u.

7. PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH STRANKA

7.1. Društvo Hringiðan ehf.

- (102) Društvo Hringiðan dostavilo je primjedbu na odluku o pokretanju postupka u dopisu od 18. srpnja 2013. ⁽⁶³⁾. Društvo Hringiðan u svojim primjedbama ističe da je STC u veljači 2008. objavio izmjene ugovora iz natječajne dokumentacije koji je sklopljen između društva Síminn i Fonda. Na primjer, društvo Hringiðan tvrdi da je u natječajnoj dokumentaciji brzina pristupa definirana kao 2Mb/s ili više, a u ugovoru brzi pristup nije definiran. Društvo Hringiðan također navodi druge promjene u ugovoru, kao što je povećano razdoblje izgradnje, proširenje područja uvođenja, povećanje plaćanja i indeksiranja valute plaćanja, umjesto indeksa potrošačkih cijena.
- (103) Nadalje, društvo Hringiðan tvrdi da društvo Síminn nije imalo obvezu pružiti bankovno jamstvo za tužbe za odgovornost unatoč tome što je u članku 12. natječajne dokumentacije postojala jasna obveza da to mora učiniti ⁽⁶⁴⁾. Društvo Hringiðan tvrdi da nakon gospodarske krize u Irskoj banke nisu mogle privatnim trgovačkim društvima izdati dovoljna jamstva koja bi mogla ispuniti kriterije iz natječaja koje je odredio STC. Prema tome, društvo Hringiðan tvrdi da se čini da društvo Síminn nije moglo dostaviti obvezujuće bankovno jamstvo tijekom natječajnog postupka i da stoga jamstvo koje je dostavilo nije bilo obvezujuće za banku koja ga je izdala.
- (104) Društvo Hringiðan tvrdi da su sve navedene promjene koristile društvu Síminn i ugovor stoga čini državnu potporu koja nije spojiva s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u.

7.2. Društvo Nova ehf.

- (105) Društvo Nova dostavilo je primjedbe Tijelu u dopisu od 18. prosinca 2013. ⁽⁶⁵⁾. Prema društvu Nova, predmetna mjera ne zadovoljava test ravnoteže jer ne postoji jasna i učinkovita obveza veleprodajnog pristupa s jasno definiranim cjenovnim načelima. Društvo Nova tvrdi da se time društvo Síminn stavlja u nerazmjerni povoljni položaj čime se narušava tržišno natjecanje.
- (106) Društvo Nova ističe da je učinkovit veleprodajni pristup treće stranke subvencioniranoj infrastrukturi za širokopojasni pristup nužna sastavnica svake državne mjere kojom se financira izgradnja nove širokopojasne infrastrukture. Kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja na telekomunikacijskim tržištima na kojima postoji državna potpora, operaterima koji su treće stranke trebao bi biti odobren učinkovit veleprodajni pristup na tehnološki neutralan način i razumno prilagođen njihovim potrebama za pristup.
- (107) Društvo Nova tvrdi da su uvjeti iz ugovora izmijenjeni u odnosu na natječajnu dokumentaciju i da je društvo Síminn imalo obvezu pružiti jedino ograničen veleprodajni pristup ADLS mreži te je obvezni pristup UMTS/3G mreži bio ograničen na maloprodajni pristup. Trgovačko društvo Nova tvrdi da ni islandska nadležna tijela ni društvo Síminn nisu dostavili objašnjenje o tome što je tehnički nužno kako bi društvo Síminn imalo potpuni pristup i kontrolu nad UMTS mrežom da može pružiti propisanu kvalitetu i razinu usluga i tako samo pružati maloprodajni pristup.

⁽⁶³⁾ Dokument br. 679306.

⁽⁶⁴⁾ Društvo Hringiðan tvrdi da je jedan od glavnih razloga zašto je društvo STC odbilo njegovu ponudu taj da nije dostavilo dovoljno bankovno jamstvo.

⁽⁶⁵⁾ Dokument br. 694292.

- (108) Društvo Nova smatra da zbog nepostojanja jasne obveze pružanja učinkovitog veleprodajnog pristupa društvo Síminn ima konkurentnu prednost u odnosu na dio 3G mreže koji je izgrađen u skladu s ugovorom. Time se također društvu Síminn daje konkurentna prednost na maloprodajnom tržištu u cjelini zbog općenito povećane pokrivenosti pokretnim mrežama društva Síminn. Time se omogućuje društvu Síminn da izgradi bazu krajnjih korisnika i poveća tržišni udio bez učinkovitog tržišnog natjecanja operatera treće stranke. Nadalje, čak i da društvo Nova ostvari maloprodajni pristup UMTS/3G mreži, njegove se maloprodajne usluge ne bi mogle razlikovati u pogledu cijene ili značajki usluge od usluga koje pruža društvo Síminn.
- (109) Društvo Nova tvrdi da je uporno, ali bezuspješno tražilo veleprodajni pristup 3G mreži društva Síminn. Društvo Nova stoga tvrdi da društvo Síminn nikada nije pokazalo volju da društvu Nova osigura razumni pristup mreži.
- (110) Nadalje, društvo Nova napominje da se iz njegovih razgovora s društvom Síminn nije moglo zaključiti da bi veleprodajni pristup njegovoj mreži bio tehnički težak ili nemoguć. Društvo Nova smatra da se stoga ne može opravdati da je bilo tehnički nužno da društvo Síminn ima potpuni pristup mreži UMTS i kontrolu nad tom mrežom da bi moglo pružiti propisanu kvalitetu u razini usluga.
- (111) U svjetlu navedenih razmatranja, društvo Nova tvrdi da je društvo Síminn dobilo nepoštenu prednost kojom se narušava tržišno natjecanje i protivna je članku 61. stavku 1. Sporazuma o EGP-u.

8. ODGOVORI ISLANDSKIH NADLEŽNIH TIJELA NA PRIMJEDBE PODNOSITELJA PRITUŽBE I ZAINTERESIRANIH STRANAKA

8.1. Odgovor na primjedbe podnositelja pritužbe (Vodafone)

- (112) Islandska nadležna tijela dostavila su svoje primjedbe i opažanja na primjedbe podnositelja pritužbe i zainteresiranih stranaka u dopisu od 28. veljače 2014. ⁽⁶⁶⁾. Islandska nadležna tijela smatraju da nije vjerojatno da bi povećanje opsega uzrokovalo nižu ponudu društva Vodafone ili drugih poduzetnika koji sudjeluju u natječaju. Kako je opisano u uvodnoj izjavi 18., Vodafone je dostavio dvije ponude za povezivanje 1 118 zgrada koje su izvorno navedene u natječajnoj dokumentaciji. Prva ponuda koju je dostavio Vodafone iznosila je otprilike 2,2 milijarde ISK, a druga otprilike 1,8 milijardi ISK. Međutim, izvorna ponuda društva Síminn iznosila je 379 milijuna ISK te je za konačni opseg od 1 788 lokacija, odnosno za dodatnih 670 zgrada, prilagođena na otprilike 606 milijuna ISK. Islandska nadležna tijela tvrde da je logično pretpostaviti da bi prilagođena ponuda društva Vodafone bila znatno viša od izvorne ponude s obzirom na povećanje opsega i troškova opreme.
- (113) Islandska nadležna tijela tvrde da je tvrdnja podnositelja pritužbe da dodatne lokacije ne podrazumijevaju nužno povećanje troškova neutemeljena. Društvo Síminn potvrdilo je islandskim nadležnim tijelima da zbog dodatnih lokacija povećao trošak projekta. Povećanje troškova bilo je posljedica činjenice da su dodatne lokacije bile zemljopisno različite od izvornih lokacija i prostirale su se po velikim površinama na Islandu.
- (114) Islandska nadležna tijela ponavljaju da predviđena svrha predmetnog projekta nije bila pružati mobilne podatkovne ili govorne usluge, odnosno usluge 3G roaminga, koje ni u kojem trenutku nisu predviđene kao dio projekta. Iz toga se može zaključiti da u natječajnoj dokumentaciji nije propisana obveza roaming pristupa kao dio dostavljenog rješenja. Ugovor s društvom Síminn nije to promijenio ni na koji način i ni u kojem obliku. Tehnički problemi povezani s ponudom roaming pristupa stoga nisu važni za ovaj projekt jer mobilni roaming pristup nikada nije bio dio projekta. Islandska nadležna tijela ističu da „iz ponude nije uklonjen izričiti kriterij veleprodajnog pristupa” i to se odražava u ugovoru s društvom Síminn. Međutim, za provedbu veleprodajnog

⁽⁶⁶⁾ Dokument br. 701089.

pristupa upotrebljavaju se različite metode, ovisno o tehnologiji koja se upotrebljava u projektu, odnosno ADSL, ili UMTS/3G. Islandska nadležna tijela stoga smatraju da se pitanje veleprodajnog pristupa općenito temelji na krivom shvaćanju da je roaming pristup trebao biti dio projekta.

- (115) U odnosu na metodologiju prosječne jedinične cijene, islandska nadležna tijela napominju da se temelji na poglavlju 2.3.4. natječajne dokumentacije pod nazivom „Nove veze i obveza povezivanja”. U ovom se poglavlju posebno propisuje obveza uporabe metode prosječne cijene kod procjene troška za nove lokacije koje su dodane u projekt. Islandska nadležna tijela tvrde da je ovaj pristup u skladu s priznatom praksom u islandskom ugovornom pravu.
- (116) Naposljetku, prema islandskim nadležnim tijelima, Fond je dobio potpuno valjano bankovno jamstvo od banke New Kaupþing bank (sada Arion bank hf.) s datumom od 17. veljače 2009., koje je priloženo konačnom ugovoru.

8.2. Odgovor na primjedbe društva Hringiðan ehf.

- (117) Islandska nadležna tijela odbacuju tvrdnje društva Hringiðan u pogledu postojanja državne potpore i tvrdnje da je navodna državna potpora nespojiva s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u. Islandska nadležna tijela također su uočila nekoliko činjeničnih pogrešaka u podnesku društva Hringiðan i smatraju da ih je nužno spomenuti.
- (118) U odnosu na bankovna jamstva, islandska nadležna tijela smatraju da izjava koju je u ime društva Hringiðan dostavila Glitnir banka nije bila dovoljna jer je u njoj samo bilo navedeno da je Glitnir banka spremna „razmotriti davanje jamstva”, dok je uspješni ponuditelj, društvo Síminn, uspjelo dobiti valjano jamstvo od banke New Kaupþing bank. U bankovnom jamstvu koje je dostavilo društvo Síminn bio je navedeno da je banka Kaupþing bank voljna „dostaviti bankovno jamstvo za projekt”. Islandska nadležna tijela također tvrde da je dokument koji je dostavilo društvo Hringiðan podnesen znatno nakon isteka produljenog roka.
- (119) Islandska nadležna tijela tvrde da je ponuda koju je dostavilo društvo Hringiðan za izvorni opseg od 1 119 zgrada bila bitno veća od odabrane ponude, odnosno iznosila je 1 297 257 098 ISK u odnosu na ponudu društva Síminn koja je iznosila 379 000 000 ISK. Nadalje, islandska nadležna tijela napominju da je iznos koji je na kraju dogovoren između islandskih nadležnih tijela i društva Síminn nakon proširenja opsega projekta još uvijek niži od ponude koju je dostavilo društvo Hringiðan.

8.3. Odgovor na primjedbe društva Nova ehf.

- (120) Islandska nadležna tijela tvrde da je u ugovoru jasno naveden minimalni postotak popusta za veleprodajni pristup koji društvo Síminn može odobriti drugim davateljima usluga. Međutim, društvo Síminn može pregovarati o višim stopama popusta. Islandska nadležna tijela ponavljaju da roaming pristup UMTS/3G dijelu mreže nije dio projekta i stoga veleprodajni pristup u projektu ne uključuje roaming pristup. Rezultati prethodnih pregovora između društava Síminn i Nova o roaming pristupu stoga su izvan područja primjene projekta.
- (121) Nadalje, islandska nadležna tijela ne slažu se s izjavom društva Nova da je odgovor Fonda od 23. srpnja 2009. neprimjeren i da su njime ključna pitanja samo stavljena pod tepih. Islandska nadležna tijela tvrde da je odgovor Fonda jasan u pogledu pitanja mobilnog roaminga na 3G mreži, što se čini glavnim spornim pitanjem iz tužbe i kasnijih odgovora subjekata u tržišnom gospodarstvu. U odgovoru je navedeno sljedeće: „Ovim ugovorom nisu obuhvaćene 3G mobilne govorne usluge ili usluge mobilnog širokopojsnog pristupa navedenim zgradama ili okolnom području. Ugovorena usluga zapravo se pruža iz usmjerivača unutar zidova kuća ili poslovnih prostora. Ostale usluge koje nude prodavači odašiljača 3G mreže ili koje bi oni mogli nuditi nalaze se izvan područja primjene ugovora.”

II. OCJENA

1. PRISUTNOST DRŽAVNIH POTPORA

(122) Članak 61. stavak 1. Sporazuma o EGP-u glasi kako slijedi:

„Osim ako nije drugačije propisano ovim Sporazumom, svaka potpora koju dodjeljuju države članice EZ-a, države EFTA-e, ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku, koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja pogodujući određenim poduzećima ili proizvodnji određenih proizvoda nespojiva je s provedbom ovog Sporazuma u mjeri u kojoj utječe na trgovinu između ugovornih stranaka”.

(123) To znači da mjera čini državu potporu u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti: i. mjeru je dodijelila država ili je dodijeljena putem državnih sredstava; ii. mjerom se korisniku osigurava selektivna gospodarska pogodnost; iii. mjera bi mogla imati učinak na trgovinu između stranaka ugovornica i na narušavanje tržišnog natjecanja.

(124) U sljedećim poglavljima procjenjuju se državna sredstva u financiranju navedenog projekta u vezi s tim kriterijima.

1.1. Prisutnost državnih sredstava

(125) U skladu s člankom 61. stavkom 1. Sporazuma o EGP-u, da bi predstavljala državnu potporu, mjeru mora dodijeliti država ili se dodjeljuje putem državnih sredstava.

(126) Za potrebe članka 61. stavka 1., država obuhvaća sva tijela državne uprave, od središnje vlasti do gradske razine ili najniže upravne razine, kao i javna poduzeća i tijela ⁽⁶⁷⁾.

(127) Kako je prethodno opisano, Fond je osnovan u skladu sa zakonom i u vlasništvu je islandске države koja dodjeljuje sredstva Fondu putem godišnjeg državnog proračuna. Stoga je ispunjen prvi kriterij članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u.

1.2. Poduzetnik

(128) Da bi predstavljala državnu potporu u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u, mjerom se mora dodijeliti pogodnost poduzetniku. Poduzetnici su subjekti koji se bave gospodarskom djelatnošću bez obzira na njihov pravni položaj i način financiranja ⁽⁶⁸⁾. Gospodarske djelatnosti su djelatnosti koje se sastoje od ponude robe ili usluga na tržištu ⁽⁶⁹⁾.

(129) Društvo Síminn najveći je telekomunikacijski operater na Islandu koji nudi usluge kao što su mobilne, telefonske, internetske i TV usluge na islandskom tržištu. Stoga je jasno da je svaka potpora uključena u ugovor između društva Síminn i Fonda dodijeljena poduzetniku.

⁽⁶⁷⁾ Vidi Odluku Nadzornog tijela EFT-a br. 55/05/COL od 11. ožujka 2005. o zaključivanju formalnog istražnog postupka predviđenog u dijelu I. članku 1. stavku 2. Protokola 3. Sporazumu o nadzoru i sudu u pogledu prodaje 1744 stanova za najam u Oslu (Norveška) (SL L 324, 23.11.2006., str. 11 i Dodatak o EGP-u br. 56, 23.11.2006., str. 1.), odjeljak II.3. str. 19. s daljnjim uputama.

⁽⁶⁸⁾ Presuda u predmetu *Höfner and Elser protiv Macrotona*, C-41/90, EU:C:1991:161, točke 21. – 23. i predmet *E-5/07 Private Barnehagers Landsforbund protiv Nadzornog tijela EFTA-e* [2008] EFTA Ct. Rep. 61, točka 78.

⁽⁶⁹⁾ Presuda u predmetu *Ministero dell'Economica e delle Finanze protiv Cassa di Risparmio di Firenze SpA*, C-222/04, EU:C:2006:8, točka 108.

1.3. Stavljanje pojedinih poduzeća ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj

- (130) Prvo, mjerom potpore mora se poduzetnik korisnik mjere staviti u gospodarski povoljniji položaj koji ne bi ostvario u uobičajenim tržišnim uvjetima ⁽⁷⁰⁾. Mjera državne potpore može biti u različitim oblicima i mora se ocjenjivati u odnosu na njezine učinke ⁽⁷¹⁾. Najčešći oblik takve prednosti odobravanje je subvencije, odnosno plaćanja u gotovini i ili u naravi kojim se pruža potpora poduzetniku, osim plaćanja kupca ili potrošača za robu ili usluge koje on proizvodi ⁽⁷²⁾.
- (131) U ovom su slučaju javna tijela financiranjem projekta stavila u gospodarski povoljniji položaj odabranog davatelja mreža koji bi to inače morao pokriti iz svog proračuna i zbog toga je taj odabrani operater mogao pružati usluge širokopojasne mreže pod uvjetima koji inače ne bi bili dostupni na tržištu. Nadalje, ne može se isključiti mogućnost da je zahvaljujući financijskoj potpori društvo Síminn, kao uspješni ponuditelj, moglo obavljati svoje tržišne djelatnosti u mreži pod uvjetima koji ne bi postojali da nije bilo mjere ⁽⁷³⁾.
- (132) Iako se konkurentnim natječajnim postupkom smanjuje potrebni iznos financijske potpore i izbjegava ostvarivanje prekomjerne dobiti, potporom će se omogućiti operateru da ponudi usluge od točke do točke po nižim cijenama koje ne bi mogao ponuditi da je sam morao snositi sve troškove i tako privuče više korisnika nego pod uobičajenim tržišnim uvjetima. Odabrani operater također će steći vlasništvo nad mrežom te ostalu materijalnu i nematerijalnu imovinu s državnim fondovima (primjerice, opremu, odnose s potrošačima), čak nakon provedbe projekta. S obzirom na navedeno, jasno je da je odabrani operater stavljen u gospodarski povoljniji položaj ⁽⁷⁴⁾.
- (133) Nadalje, Tijelo napominje da je cilj mjere poboljšati pružanje postojećih usluga širokopojasnog pristupa privatnim i poslovnim korisnicima u predmetnim područjima. Iako se na privatne korisnike ne primjenjuju pravila o državnim potporama, poduzeća u ciljnim područjima u konačnici će dobiti bolje usluge širokopojasnog pristupa i bolju pokrivenost od one koju bi dobili na čisto tržišnoj osnovi.
- (134) Drugo, mjera potpore mora biti selektivna tako da se njome „pogoduje određenim poduzećima ili proizvodnji određene robe”. Javno financiranje širokopojasne mreže u ruralnim područjima dodijeljeno je društvu Síminn, kao uspješnom ponuditelju. Budući da je društvo Síminn jedini primatelj državnih sredstava, Tijelo je zaključilo da je mjera selektivna.

1.4. Narušavanje tržišnog natjecanja i učinak na trgovinu između ugovornih stranaka

- (135) Da bi se smatrala državnom potporom u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u, mjera mora prijetiti narušavanju tržišnog natjecanja i utjecati na trgovinu između ugovornih stranaka Sporazuma o EGP-u
- (136) U skladu s utvrđenom sudskom praksom, nije nužno utvrditi da potpora ima stvarni učinak na trgovinu između ugovornih stranaka Sporazuma o EGP-u i da se stvarno narušava tržišno natjecanje već samo ispitati hoće li potpora utjecati na takvu trgovinu i narušavati tržišno natjecanje ⁽⁷⁵⁾. Nadalje, nije nužno da sam korisnik potpore sudjeluje u trgovini unutar EGP-a. Čak i javna subvencija dodijeljena poduzetniku koji pruža samo lokalne ili regionalne usluge i ne pruža usluge izvan države podrijetla može svejedno utjecati na trgovinu ako

⁽⁷⁰⁾ Presuda u predmetu *Francuska protiv Komisije*, C-301/87, EU:C:1990:67, točka 41.; presuda u predmetu *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen protiv Visokog tijela Europske zajednice za ugljen i čelik*, predmet 30/59, EU:C:1961:2, točka 19.; presuda u predmetu *Francuska protiv Komisije (Kimberly Clark)*, C-241/94, EU:C:1996:353, točka 34. i presuda u predmetu *Fleuren Compost*, T-109/01, EU:T:2004:4, točka 53.

⁽⁷¹⁾ Presuda u predmetu *Komisija protiv EDF- i ostalih*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, točka 77. i citirana sudska praksa. Vidi isto presudu u predmetu *Bouygues protiv Komisije*, predmeti C-399/10 i C-401/10 P, EU:C:2013:175, točka 102.

⁽⁷²⁾ Presuda u predmetu *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen protiv Visokog tijela Europske zajednice za ugljen i čelik*, predmet 30/59, točke 9. i dalje.

⁽⁷³⁾ Vidi Odluku Nadležnog tijela EFTA-e br. 231/11/COL od 13. srpnja 2011. o brzom uvođenju mreža za pristup nove generacije u ruralnim područjima u općini Tromsø (SL C 10, 12.1.2012., str. 5. i Dodatak o EGP-u br. 2., 12.1.2012., str. 3.), odjeljak II.1.2. i Odluka Komisije SA.33063, *Italy Trentino NGA* (SL C 323, 24.10.2012., str. 6.), uvodna izjava 77.

⁽⁷⁴⁾ Odluka Komisije N 14/2008 – Ujedinjena Kraljevina, *Širokopojasne mreže u Škotskoj – proširenje opsega širokopojasnih mreža* (SL C 150, 17.6.2008., str. 3.), uvodna izjava 37.

⁽⁷⁵⁾ Predmet E-6/98 *Vlada Norveške protiv Nadzornog tijela EFTA-e* [1999.] EFTA Ct. Rep. 76.

bi se takva unutarnja aktivnost mogla povećati ili održati zahvaljujući potpori i ako bi se time smanjile prilike za poduzetnike s poslovnim nastanom u drugim ugovornim strankama ⁽⁷⁶⁾.

- (137) Sudjelovanjem javnih sredstava u uvođenju infrastrukture za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga mijenjaju se postojeći tržišni uvjeti jačanjem položaja odabranog davatelja u mreži u odnosu na njegovu konkurenciju.
- (138) Korisnik mjere aktivno će sudjelovati u uvođenju infrastrukture širokopojasnog pristupa na tržištu na koje se može ući izravno ili s pomoću financijskog doprinosa sudionika iz drugih država EGP-a. Općenito su tržišta elektroničkih komunikacijskih usluga (uključujući veleprodajna i maloprodajna tržišta širokopojasnog pristupa) otvorena za trgovanje i natjecanje među operaterima i pružateljima usluga iz EGP-a.
- (139) Stoga Tijelo zaključuje da bi se mjerom moglo narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu unutar EGP-a.

1.5. Financiranje javne usluge i test iz predmeta *Altmark*

- (140) Islandska nadležna tijela i društvo *Síminn* smatraju da se doprinos može smatrati financiranjem javne službe, da su ispunjena četiri kumulativna kriterija iz predmeta *Altmark* i da mjera iz tog razloga ne čini državnu potporu.
- (141) U presudi Suda u predmetu *Altmark* navedeno je pojašnjenje u pogledu uvjeta pod kojima naknada za pružanje javne usluge ne čini državnu potporu jer se njome ne ostvaruje prednost ⁽⁷⁷⁾. Međutim, da se takva naknada ne bi smatrala državnom potporom u određenom slučaju moraju biti ispunjena četiri glavna uvjeta koji se uobičajeno nazivaju kriteriji iz predmeta *Altmark* ⁽⁷⁸⁾.
- (142) Četiri kumulativna kriterija iz predmeta *Altmark* sljedeća su: i. korisniku mehanizma državnog financiranja za pružanje usluge od općeg gospodarskog interesa mora se formalno povjeriti pružanje i izvršavanje usluge od općeg gospodarskog interesa, čija obveza mora biti jasno definirana; ii. moraju biti unaprijed utvrđeni parametri za naknadu na objektivan i transparentan način kako bi se izbjeglo stavljanje poduzetnika korisnika u povoljniji gospodarski položaj u odnosu na druge poduzetnike; iii. naknada ne smije prekoračivati iznos koji je nužan za pokrivanje dijela ili svih troškova pružanja usluge od općeg gospodarskog interesa uzimajući u obzir relevantne primitke i razumnu dobit od izvršavanja tih obveza i iv. ako korisnik nije odabran u postupku javne nabave, odobrena razina naknade mora se utvrditi na temelju analize troškova koji bi nastali tipičnom poduzetniku kojim se dobro upravlja kod izvršavanja tih obveza, uzimajući u obzir relevantne primitke i razumnu dobit.
- (143) Države EGP-a i EFTA-e imaju, u načelu, veliku slobodu kada određuju neku uslugu uslugom od općeg gospodarskog interesa, ali to moraju činiti u skladu s relevantnom sudskom praksom u kojoj su utvrđena opća načela koja se moraju poštovati ⁽⁷⁹⁾. Pružanje odgovarajuće pokrivenosti širokopojasnim pristupom svim građanima u područjima u kojima drugi operateri ne pružaju, i neće pružati, takve usluge u skoroj budućnosti moglo bi se smatrati pružanjem usluge od općeg gospodarskog interesa ⁽⁸⁰⁾. U načelu se u tom slučaju poduzetniku kojem je povjerena izgradnja i upravljanje širokopojasnom mrežom može odobriti naknada za

⁽⁷⁶⁾ Presuda u predmetu *Libert i ostali*, Spojeni predmeti C-197/11 i C-203/11, EU:C:2013:288, točke 76. – 78.

⁽⁷⁷⁾ Presuda u predmetu *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00.

⁽⁷⁸⁾ Presuda u predmetu *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, točke 87. – 93.

⁽⁷⁹⁾ Vidi Smjernice Tijela o primjeni pravila državnih potpora na naknadu koja se dodjeljuje za pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa („Smjernice Tijela o usluzi od općeg gospodarskog interesa”), koje su dostupne na sljedećoj poveznici: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI—Compensation-granted-for-the-provision-of-services-of-general-economic-interest.pdf>.

⁽⁸⁰⁾ Kako je Komisija prethodno izjavila u području pristupa širokopojasnim mrežama, na primjer u Odluci Komisije br. 381/04, *Pyénées-Atlantiques* (SL C 162, 2.7.2005., str. 5.). Vidi isto točku 49. Smjernica Tijela o usluzi od općeg gospodarskog interesa i točku 22. Smjernica Tijela o primjeni pravila o državnim potporama u vezi s brzim uvođenjem širokopojasnih mreža. Tijelo će o važnosti ovih smjernica govoriti u odjeljku II. 3. 1. ove Odluke.

obavljanje javne usluge. U skladu s člankom 16. Smjernica za širokopojasni pristup, to može biti slučaj kada se može dokazati da privatni ulagač možda u skoroj budućnosti (u razdoblju od tri godine) neće moći pružati odgovarajuću pokrivenost širokopojasnim pristupom svim građanima ili korisnicima i tako velik dio stanovništva neće biti povezan. Stoga se mreža koja se financira iz državnog proračuna u bijelim područjima za sve potencijalne korisnike, poslovne ili privatne, može financirati naknadom za obavljanje javne službe. Međutim, mora biti ispunjen niz uvjeta, posebno oni utvrđeni u stavcima 17. do 23. Smjernica za širokopojasni pristup.

- (144) Islandska nadležna tijela opisala su razloge zašto uvođenje širokopojasne mreže u ruralnim područjima koje ne služi privatnim ulagačkim potrebama mora financirati država u općem gospodarskom interesu. Nakon savjetovanja s dionicima provođenjem kartiranja i analize pokrivenosti, utvrđeno je da predmetne zgrade ne bi pod tržišnim uvjetima imale pristup infrastrukturi za pristup brzom internetu u sljedeće tri godine. Islandska nadležna tijela naglasila su zašto smatraju važnim izbjeći „digitalni jaz” između urbanih i ruralnih područja.
- (145) Ekonomija pružanja širokopojasnog pristupa takva je da tržište neće uvijek smatrati profitabilnim ulaganja u sva područja. Zbog ekonomija gustoće, širokopojasne mreže je u načelu profitabilnije uvesti u mjestima gdje je moguća potražnja veća i koncentriranija, odnosno, u gusto naseljenim područjima. Zbog visokih fiksnih troškova ulaganja, jedinični troškovi povećavaju se kako se smanjuje gustoća naseljenosti. Zbog toga je obično samo dio stanovništva profitabilno pokriven širokopojasnim mrežama. Udaljenost, kao što su veće udaljenosti od postojeće telekomunikacijske infrastrukture, mogla bi znatno povećati troškove ulaganja koji su nužni za uvođenje primjerenih širokopojasnih mreža ⁽⁸¹⁾.
- (146) Obično su regije u kojima se usluge ne pružaju u dovoljnoj mjeri ruralna područja niske gustoće naseljenosti u kojima davatelji u tržišnom gospodarstvu nemaju ekonomskih poticaja ulagati u elektroničke komunikacijske mreže kako bi mogli pružiti odgovarajuće širokopojasne usluge. Uslijed toga može nastati digitalni jaz između područja koja imaju pristup odgovarajućim širokopojasnim uslugama i onih koja ga nemaju. Uslijed toga, u općem je gospodarskom interesu da države EGP-a mogu iskoristiti državna sredstva za omogućavanje povezanosti u područjima u kojima se inače ne bi pružale usluge brzog interneta, ni trenutačno ni u skoroj budućnosti ⁽⁸²⁾.
- (147) Islandska nadležna tijela pokazala su da je njihova intervencija bila nužna. Kako je opisano u prethodnom dijelu I. poglavlju 2.1.2., nadležna tijela potvrdila su da u predmetnim područjima postoji veliki nedostatak pokrivenosti brzim širokopojasnim internetom. Nadalje, kartiranjem i analizom pokrivenosti nisu otkriveni planovi ulaganja u povezivanje zgrada u skoroj budućnosti zbog njihove male tržišne privlačnosti privatnim operaterima, odnosno, budući da se sve nalaze u rijetko naseljenim područjima.
- (148) Nadalje, čini se da je društvo Síminn dobilo jasni mandat dodijeljen ugovorom koji se, u skladu s Smjernicama Tijela o primjeni pravila o državnim potporama na naknade dodijeljene za pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa (dalje u tekstu: „Smjernice Tijela o usluzi od općeg gospodarskog interesa”), može smatrati aktom povjeravanja ⁽⁸³⁾. U skladu s mandatom društva Síminn, širokopojasnom strukturom koja će se uvesti trebala bi se osigurati univerzalna povezanost sa svim korisnicima u određenom području. Mreža i usluga trebale su se proširiti na sve domove u kojima je bila registrirana najmanje jedna osoba i tamo živjela cijelu godinu i na poduzeća koja rade cijelu godinu.
- (149) Nadalje, u skladu sa stavcima 19. – 20. Smjernica za širokopojasni pristup, trebala je biti izgrađena javna mreža kako bi se omogućio veleprodajni pristup drugim ISP-ovima. Ti bi davatelji trebali moći na zahtjev kupiti osnovnu uslugu od društva Síminn po veleprodajnim cijenama i trebalo bi im biti omogućeno putem te mreže pružiti usluge maloprodajnim korisnicima. Pristup je trebalo odobriti primjerenim sredstvima i svim davateljima trebalo je pružiti jednaku uslugu i jednak pristup mreži, bez obzira na vezu s prodavačem. Društvo Síminn stoga

⁽⁸¹⁾ Vidi Odluku nadzornog tijela EFTA-e 444/13/COL od 13. studenoga 2013. o uvođenju mreža nove generacije u općinu Skeiða- i Gnúpverjahreppur (SL C 66, 6.3.2014., str. 6 i Dodatak o EGP-u br. 14, 6.3.2014., str. 1), uvodna izjava 72.

⁽⁸²⁾ Vidi Odluku nadzornog tijela EFTA-e 444/13/COL od 13. studenoga 2013. o uvođenju mreža nove generacije u općinu Skeiða- i Gnúpverjahreppur (SL C 66, 6.3.2014., str. 6.) i Dodatak o EGP-u br. 14, 6.3.2014., str. 1.), uvodna izjava 73.

⁽⁸³⁾ Vidi točku 52. Smjernica Tijela o usluzi od općeg gospodarskog interesa.

ne može odbiti pristup infrastrukturi na diskrecijskoj i/ili diskriminacijskoj osnovi. Nadalje, povjeravanjem i potporom obuhvaćeno je samo uvođenje mreže i pružanje povezanih usluga veleprodajnog pristupa, a nisu uključene maloprodajne komunikacijske usluge.

- (150) Međutim, činjenica da se o naknadi za 670 zgrada koje su dodane projektu nakon povlačenja društva WBS s tržišta odlučivalo kada je društvo Síminn već pobijedilo na natječaju uzrokuje probleme u pogledu ostatka kriterija iz predmeta *Altmark*. Parametri za izračun naknade za dodatne jedinice nisu unaprijed uspostavljeni na objektivan i transparentan način već su, kako su potvrdila islandska nadležna tijela, određeni nakon postupka javne nabave u kojem se uzela u obzir prosječna jedinična cijena u izvornoj ponudi društva Síminn.
- (151) Prema tome, iako je društvo Síminn odabrano za davatelja usluga u skladu s javnim natječajem, samo naknada za prvih 1 118 zgrada temeljila se na postupku javne nabave. Naknada za dodatnih 670 zgrada određena je nakon što je društvo Síminn pobijedilo na natječaju. Tijelo nije dobilo informacije o tome da su islandska nadležna tijela provela postupak utvrđivanja mjerila, s poduzetnikom koji je dobro opremljen i kojim se dobro upravlja, u odnosu na troškove koji će vjerojatno nastati kod izgradnje i vođenja mreže za širokopojasni pristup za dodatne zgrade.
- (152) U svjetlu navedenog, Tijelo zaključuje da predmetna mjera ne ispunjuje sve kriterije iz predmeta *Altmark*.

1.6. Zaključak koji se odnosi na prisutnost državne potpore

- (153) Upućujući na prethodna razmatranja, Tijelo zaključuje da mjera koja se procjenjuje sadržava elemente državne potpore u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u. Stoga je, na temelju prethodno navedenih uvjeta, potrebno razmotriti može li se utvrditi da je mjera spojiva s provedbom Sporazuma o EGP-u.

2. POSTUPOVNI ZAHTEJEVI

- (154) U skladu s dijelom I. člankom 1. stavkom 3. Protokola 3.: „Nadzorno tijelo EFTA-e na vrijeme se obavješćuje o svim planovima koji se odnose na dodjelu ili promjenu potpore kako bi moglo iznijeti svoje primjedbe. ... Dotična država ne stavlja svoje predložene mjere na snagu sve dok se ne postigne konačna odluka u odnosu na postupak.”.
- (155) Islandska nadležna tijela nisu prijavila mjere potpore Tijelu. Nadalje, islandska nadležna tijela su, raspisivanjem natječaja i financiranjem razvoja širokopojasnog pristupa u ruralnim područjima, primijenila te mjere prije nego što je Tijelo donijelo konačnu odluku. Tijelo stoga zaključuje da islandska tijela nisu ispunila svoje obveze u skladu s dijelom I. člankom 1. stavkom 3. Protokola 3. Stoga se odobravanje predmetne potpore mora smatrati nezakonitim.

3. SPOJIVOST DRŽAVNE POTPORE

3.1. Uvod

- (156) Mjere potpore obuhvaćene člankom 61. stavkom 1. Sporazuma o EGP-u općenito nisu spojive s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u, osim ako zadovoljavaju uvjete za odstupanje na temelju članka 61. stavka 2. ili 3. ili članka 59. stavka 2. Sporazuma o EGP-u i potrebne su, proporcionalne i ne uzrokuju neopravdano narušavanje tržišnog natjecanja. Islandska nadležna tijela tvrde da je potpora sadržana u ugovoru između Fonda i društva Síminn spojiva s člankom 61. stavkom 3. Sporazuma o EGP-u.

- (157) Na temelju članka 61. stavka 3. točke (c) Sporazuma o EGP-u „potpora za olakšavanje razvitka određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih prostora” može se smatrati spojivom s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u ako takva pomoć ne utječe nepovoljno na uvjete trgovanja i tržišnog natjecanja u EGP-u u mjeri koja je suprotna zajedničkom interesu.
- (158) Trenutačno primjenjive Smjernice Tijela o širokopojasnom pristupu sadržavaju detaljno tumačenje članka 61. stavka 3. točke (c) Sporazuma o EGP-u u pogledu tog sektora ⁽⁸⁴⁾. Prethodne Smjernice Tijela o primjeni pravila o državnim potporama u vezi s brzim uvođenjem širokopojasnih mreža („Smjernice o širokopojasnim mrežama iz 2010”) prvo su donesene 3. veljače 2010. i stoga nisu bile na snazi u trenutku kada su društvo Síminn i Fond sklopili ugovor. Međutim, Smjernice o širokopojasnim mrežama temelje se na postojećoj sudskoj praksi i praksi odlučivanja Europske komisije ⁽⁸⁵⁾. Tijelo stoga neće primjenjivati Smjernice o širokopojasnim mrežama izravno već će ocijeniti ugovor u svjetlu temeljnih načela o državnim potporama infrastrukturi za širokopojasni pristup koja su istaknuta u navedenim Smjernicama i sudske prakse i prakse odlučivanja koje su postojale u trenutku potpisivanja ugovora i nastavile se u novijim predmetima.

3.2. Razlika između bijelih, sivih i crnih područja za osnovne širokopojasne mreže

- (159) U skladu sa Smjernicama o širokopojasnim mrežama, u svrhu provedbe procjene spojivosti javnog financiranja širokopojasnih projekata, regija u kojoj će se uvoditi nova širokopojasna mreža mora se opisati kao bijelo, sivo ili crno područje ⁽⁸⁶⁾.
- (160) „Bijelo područje” odnosi se na područje u kojem nema širokopojasne infrastrukture i nije vjerojatno da će takva infrastruktura biti razvijena u skoroj budućnosti. Tijelo potvrđuje da davanjem financijske potpore za pružanje usluga širokopojasnog pristupa u područjima u kojima širokopojasni pristup još nije dostupan, države članice EFTA-e ostvaruju stvarni cilj kohezije i gospodarskog razvoja i stoga će njihova intervencija vjerojatno biti u skladu sa zajedničkim interesom ako su ispunjeni uvjeti iz odjeljka 3.3.
- (161) *Sivo područje* odnosi se na područje u kojem postoji jedan mrežni operator i nije vjerojatno da će se u skoroj budućnosti razviti druga mreža. Samo postojanje jednog mrežnog operatora ne znači nužno da nema nedostatka na tržištu ili kohezijskog problema. Ako taj operator ima tržišnu snagu (monopol), on građanima može pružati kombinaciju kvalitete i cijene usluga koje nisu optimalne. Određene kategorije korisnika možda neće dobivati odgovarajuću uslugu ili, u slučaju da ne postoje uređene cijene za veleprodajni pristup, maloprodajne cijene mogu biti više od cijena koje se naplaćuju za iste usluge ponuđene u konkurentnijim, ali usporedivim područjima ili regijama zemlje. Ako, pored toga, postoje samo ograničeni izgledi da će na tržište ući alternativni operateri, financiranje alternativne infrastrukture moglo bi biti primjerena mjera.
- (162) „Crno područje” odnosi se na područje u određenoj zemljopisnoj zoni u kojoj postoje ili će u budućnosti postojati najmanje dvije osnovne širokopojasne mreže različitih operatera i usluge širokopojasnog pristupa pružaju se pod konkurentnim uvjetima (infrastrukturno tržišno natjecanje), te se može pretpostaviti da nema nedostatka na tržištu. U skladu s time, ima vrlo malo prostora za ostvarivanje dodatne koristi državnim intervencijama ⁽⁸⁷⁾.
- (163) Prema islandskim nadležnim tijelima, područje provedbe projekta prije izgradnje mreže nije bilo pokriveno niti jednom širokopojasnom mrežom. Fond je proveo detaljni postupak kartiranja tijekom kojeg je tražio informacije o svim postojećim područjima sa širokopojasnim pristupom (tj. o područjima u kojima postoji stalno dostupan (ne *dial-up*) pristup internetu od najmanje 512 kb/s po razumnoj mjesečnoj cijeni), te o planiranim područjima (u kojima usluga još ne postoji) koja će biti funkcionalna do lipnja 2008. Fond je dobio informacije o područjima tržišta u različitim oblicima od nekoliko davatelja usluga širokopojasnog pristupa te od pojedinaca. Cilj je

⁽⁸⁴⁾ Smjernice Nadzornog tijela EFTA-e o primjeni pravila o državnim potporama u vezi s brzim uvođenjem širokopojasnih mreža („Smjernice o širokopojasnim mrežama”) dostupne su na sljedećoj poveznici: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-IV—Application-of-state-aid-rules-in-relation-to-rapid-deployment-of-broadband-networks.pdf>.

⁽⁸⁵⁾ Za popis svih odluka Komisije koje su donesene u skladu s pravilima o državnim potporama u području širokopojasnog pristupa, vidi sljedeću poveznicu: http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf.

⁽⁸⁶⁾ Vidi točku 57. Smjernica o širokopojasnim mrežama i prethodnu bilješku 17.

⁽⁸⁷⁾ Vidi točku 68. Smjernica o širokopojasnim mrežama.

postupka bio utvrditi nedostatke na tržištu razlikovanjem između „sivih”, „crnih” i „bijelih” područja u udaljenim regijama Islanda. Na temelju kartiranja Fonda i analize pokrivenosti izrađen je točan popis zgrada koje su kasnije bile uključene u projekt.

- (164) Stoga, u svjetlu navedenog, Tijelo smatra da su područja u kojima se provodi projekt „bijela područja” u svrhe primjene Smjernica o širokopojasnim mrežama.

3.3. Test ravnoteže i Smjernice o širokopojasnim mrežama/praksa odlučivanja

- (165) Kada procjenjuje može li se mjera potpore smatrati spojivom s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u, Tijelo uspostavlja ravnotežu između pozitivnog učinka mjere potpore u pogledu ostvarivanja cilja od zajedničkog interesa i mogućih negativnih nuspojava, kao što je narušavanje tržišnog natjecanja i trgovine (takozvani „test ravnoteže”).
- (166) Kod primjene tog testa ravnoteže Tijelo će ocijeniti sljedeća pitanja ⁽⁸⁸⁾:
- (a) Je li državna potpora namijenjena ostvarenju cilja od zajedničkog interesa, odnosno ostvaruje li se prijedlogom mjere cilj uklanjanja tržišnih nedostataka ili neki drugi cilj?
 - (b) Je li dobro osmišljena za ostvarivanje cilja od zajedničkog interesa? Posebno sljedeće:
 - (i) Je li mjera potpore primjereni instrument politike, odnosno, postoje li drugi, primjereniji instrumenti?
 - (ii) Postoji li učinak poticaja, odnosno mijenja li se potporom ponašanje poduzetnika?
 - (iii) Je li mjera razmjerna, odnosno bi li ista promjena ponašanja poduzetnika bila moguća uz manju potporu?
 - (c) Jesu li narušavanja tržišnog natjecanja i učinak na trgovinu ograničeni, tako da je sveukupna ravnoteža pozitivna?
- (167) U skladu sa Smjernicama o širokopojasnim mrežama ⁽⁸⁹⁾, kada primjenjuje test ravnoteže, Tijelo će uzeti u obzir cilj mjere, njezin izgled i potrebu za ograničavanjem narušavanja tržišnog natjecanja.

3.3.1. Cilj mjere

3.3.1.1. Državna potpora u bijelim područjima

- (168) Povezanost na širokopojasnu mrežu ključna je sastavnica za razvoj, donošenje i uporabu informacijskih i komunikacijskih tehnologija u gospodarstvu i društvu. Projekt se isključivo odnosi na „bijela područja” i usmjeren je na ista ⁽⁹⁰⁾.
- (169) Tijelo vjeruje, u skladu sa Smjernicama o širokopojasnim mrežama, da ta područja, u načelu, zadovoljavaju uvjete za pružanje državne potpore jer se projektom promiče teritorijalna, društvena i gospodarska kohezija i usmjeren je na dokazani nedostatak na tržištu ⁽⁹¹⁾. Međutim, da bi se mjera mogla smatrati spojivom sa Sporazumom o EGP-u, moraju biti ispunjeni određeni uvjeti. Ti će se uvjeti ocjenjivati u sljedećim pododjeljcima.

3.3.1.2. Jasno definiran cilj od zajedničkog interesa

- (170) Povezanost na širokopojasnu mrežu ključna je sastavnica za razvoj, donošenje i uporabu informacijskih i komunikacijskih tehnologija u gospodarstvu i društvu. U svojoj strategiji Europa 2020. od 3. ožujka 2010. „Digitalna

⁽⁸⁸⁾ Vidi, primjerice, Odluku Komisije 2007/175/EZ (SL L 86, 27.3.2007., str. 1.) i Odluku Komisije N 14/2008, *Širokopojasni pristup u Škotskoj – Proširenje dosega širokopojasnih mreža* (SL C 150, 17.6.2008., str. 3.).

⁽⁸⁹⁾ Vidi točku 28. Smjernica o širokopojasnim mrežama.

⁽⁹⁰⁾ Vidi definiciju u bilješci 17. i prethodnoj uvodnoj izjavi 160.

⁽⁹¹⁾ Vidi Odluku nadzornog tijela EFTA-e 219/14/COL od 11. lipnja 2014. o programu državnih potpora za uvođenje širokopojasnog pristupa (SL C 344, 2.10.2014., str. 13 i Dodatak o EGP-u br. 55, 2.10.2014., str. 4), odjeljak 3.2.1.2.

agenda za Europu", Europska komisija izjavila je da joj je „cilj ostvariti održive gospodarske i socijalne koristi od jedinstvenog digitalnog tržišta na temelju brzog i vrlo brzog interneta i interoperabilnih aplikacija uz širokopojasni pristup za sve do 2013., pristup mnogo većim brzinama pristupa internetu (30 Mbps ili više) za sve do 2020. i 50 % više europskih kućanstava s pretplatom za internet brzine iznad 100 Mbps.”⁽⁹²⁾.

- (171) U strategiji Europa 2020. prepoznaje se važnost širokopojasnih projekata za ubrzanje doprinosa širokopojasnih tehnologija rastu i inovacijama u svim sektorima gospodarstva i društvenoj i regionalnoj koheziji. Uvođenjem novih osnovnih širokopojasnih mreža i mreža nove generacije pridonosi se stvaranju radnih mjesta i poboljšanju zdravlja i obrazovanja u ciljnim područjima.
- (172) Nadalje, uvođenjem širokopojasne mreže pridonosi se smanjenju „digitalnog jaza” koji odvaja područja ili regije u zemlji u kojima postoji ponuda pristupačnih i konkurentnih širokopojasnih usluga i područja u kojima takvih usluga nema. Tijelo smatra da postoji opasnost da bi bez javne intervencije mogao nastati „digitalni jaz” između različitih regija na Islandu, posebno između ruralnih i urbanih područja. Time bi se mogla uzrokovati gospodarska i socijalna isključenost lokalnih stanovnika i poduzeća te bi moglo doći do dodatne depopulacije područja koja su već ionako rijetko naseljena. Iako postoji nekoliko razloga za digitalni jaz, jedan od najvažnijih je nedostatak primjerene širokopojasne infrastrukture.
- (173) Nadalje, tijelo podsjeća da je pružanje širokopojasnih usluga svim europskim građanima do 2013. bio jedan od glavnih ciljeva Digitalne agende za Europu⁽⁹³⁾. Projekt je stoga u skladu sa strategijom Europa 2020. i s Digitalnom agendom za Europu.
- (174) Islandska nadležna tijela tvrde da je dostupnost širokopojasne infrastrukture velike brzine ključni čimbenik na temelju kojeg lokalne zajednice mogu privlačiti poduzetnike, poboljšati lokalne životne uvjete i ubrzati rast i inovacije u svim sektorima lokalnog gospodarstva. Mjerom je kućanstvima i poduzećima u ciljnom području omogućen pristup cjenovno pristupačnim širokopojasnim uslugama. To je također cilj od zajedničkog interesa jer širokopojasne usluge moraju biti dostupne po pristupačnim cijenama kako bi se osiguralo da najveći broj građana može imati koristi od javne potpore⁽⁹⁴⁾. Bez potpore, trošak uvođenja potrebne širokopojasne infrastrukture bit će privatnim operaterima u rijetko naseljenim područjima vrlo velik i uzrokovat će visoke maloprodajne cijene koje si svi građani neće moći priuštiti. Uslijed toga, javnim financiranjem širokopojasne infrastrukture osigurala se ne samo dostupnost širokopojasne infrastrukture već će se osigurati i pružanje usluga po pristupačnim cijenama u skladu s Digitalnom agendom. Drugim riječima, projektom se omogućuje pristup maloprodajnim širokopojasnim uslugama u ciljnim područjima (tj. u rijetko naseljenim područjima, većinom ruralnim područjima) po cijenama koje su slične cijenama primjenjivima u gušće naseljenim područjima (tj. u urbanim područjima).
- (175) Tijelo smatra da se potporom uvođenju širokopojasne mreže u ruralna i bijela područja u kojima širokopojasni pristup još nije dostupan promiče teritorijalna i gospodarska kohezija i uklanjaju nedostaci na tržištu⁽⁹⁵⁾. Uvođenjem širokopojasne mreže pridonosi se i smanjenju „digitalnog jaza” koji odvaja regije u zemlji u kojima se nude pristupačne i konkurentne širokopojasne usluge i područja u kojima takvih usluga nema⁽⁹⁶⁾.
- (176) S obzirom na navedeno, Tijelo zaključuje da se potporom ostvaruje stvarna kohezija i ciljevi gospodarskog razvoja koji se smatraju dobro definiranim ciljevima od zajedničkog interesa.

⁽⁹²⁾ EUROPA 2020.– Strategija za pametan, održiv i uključiv rast., COM(2010) 2020., str. 12.

⁽⁹³⁾ EUROPE Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija (COM (2010) 245 Digitalna agenda za Europu, kako je priznata rezolucijom sa 37. sastanka Zajedničkog parlamentarnog odbora EGP-a održanom 26. listopada 2011. Ovaj dokument dostupan je na sljedećoj poveznici: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?jsessionid=Y4vLTX8KtHt58G2x4R1h26h11zYRjCnMBhTtx3cKhqvYf4R8m0!-1629905942?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?jsessionid=Y4vLTX8KtHt58G2x4R1h26h11zYRjCnMBhTtx3cKhqvYf4R8m0!-1629905942?uri=CELEX:52010DC0245R(01)). Digitalnom agendom utvrđen je cilj osiguravanja osnovnog širokopojasnog pristupa svim Europljanima do 2013. i nastoji se osigurati povećanje pristupa uslugama pristupa nove generacije do 2020. (svi Europljani trebali bi imati pristup brzini pristupa internetu iznad 30 Mbps, i 50 % ili više europskih kućanstava trebalo bi imati pretplatu za internetsku vezu iznad 100 Mbps).

⁽⁹⁴⁾ Pristupačne širokopojasne usluge isto su jedan od ciljeva Digitalne agende, vidi <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/about-broadband>.

⁽⁹⁵⁾ Vidi točku 62. Smjernica o širokopojasnim mrežama.

⁽⁹⁶⁾ Vidi, primjerice, Odluku nadzornog tijela EFTA-e 231/11/COL, navedenu u bilješci 73., odjeljak 3.2.1.2.

3.3.1.3. Odgovara li se mjerom na nedostatak na tržištu?

- (177) Kako je već navedeno, budući da će za državnu potporu biti prihvatljiva samo bijela područja, Tijelo prihvaća da u tim područjima postoji tržišni nedostatak. Drugim riječima, tržište samo za sebe, bez intervencije, ne uspijeva ostvariti učinkovite rezultate za društvo ⁽⁹⁷⁾.

3.3.2. Izrada mjere i potreba za ograničavanjem narušavanja tržišnog natjecanja

3.3.2.1. Je li potpora primjereni instrument?

- (178) Kako je navedeno u stavku 40. Smjernica o širokopojasnim mrežama, Tijelo potvrđuje da bi se *ex ante* uređivanjem mogao potaknuti razvoj širokopojasnih mreža i urbanim i gušće naseljenim područjima, ali ono nije dovoljno za ispravljanje nedostataka na tržištu koji su posljedica manjka privatnih ulaganja u infrastrukturu u određenim područjima.
- (179) Tijelo nije dobilo informacije o tome jesu li islandska nadležna tijela razmotrila alternative javnom financiranju širokopojasne mreže u svrhu uklanjanja nedostatka na tržištu. Međutim, Tijelo, i Komisija, prethodno su razmotriti uporabu bespovratnih sredstava ili poreznih povlastica za krajnje korisnike te i mogućnosti primjene *ex ante* uređivanja. ⁽⁹⁸⁾ Utvrđeno je da nije vjerojatno da će se tim mjerama privući dovoljna ulaganja za pružanje širokopojasnih usluga u nedovoljno pokrivenim područjima.
- (180) Kako je prethodno navedeno, u predmetnom području bile su dostupne samo ograničene usluge internetskih veza male brzine i postupak kartiranja pokazao je da ulagači u tržišnom gospodarstvu nemaju planova nadograditi svoju širokopojasnu infrastrukturu. Nadalje, islandska nadležna tijela napomenula su da veliki davatelji usluga pristupa Internetu na Islandu nisu pokazali interes za poboljšanje internetskih veza u predmetnom području ili za ulaganje u širokopojasnu infrastrukturu u skoroj budućnosti ⁽⁹⁹⁾. Prema tome, u situacijama kao što je predmetna, kada je potvrđeno da u određenoj regiji širokopojasna infrastruktura i usluge nisu dovoljno razvijeni, čini se da nema drugog načina nego odobriti javno financiranje za rješavanje problema nedovoljne širokopojasne pokrivenosti.
- (181) Tijelo stoga zaključuje da je javno financiranje za pružanje usluga širokopojasnog pristupa primjereni instrument za ostvarivanje utvrđenih ciljeva.

3.3.2.2. Ima li potpora učinak poticaja?

- (182) U skladu sa Smjernicama o širokopojasnim mrežama ⁽¹⁰⁰⁾, kako bi se moglo ocijeniti postoji li učinak poticaja, treba ispitati bi li se predmetna ulaganja u širokopojasne mreže poduzela da nije bilo javnog financiranja.
- (183) Javno savjetovanje koje su provela islandska nadležna tijela pokazalo je da nije vjerojatno da će u skoroj budućnosti na tržištu postojati širokopojasna mreža kojom će biti obuhvaćene zgrade koje trenutačno nemaju pristup. Pružanjem financijske potpore uvođenju mreže, ponuditelji u javnom natječaju promijenili su svoje odluke o ulaganjima. Tijelo stoga zaključuje da je potporom pružen poticaj za ulaganja odabranom davatelju da uvede širokopojasnu infrastrukturu u područja u koja inače ne bi ulagao.

⁽⁹⁷⁾ Vidi točke 33. do 35. Smjernica o širokopojasnim mrežama.

⁽⁹⁸⁾ Vidi, primjerice, Odluku Nadležnog tijela EFTA-e br. 231/11/COL, navedenu u bilješci 73., i Odluku Komisije br. 14/2008, *Širokopojasne mreže u Škotskoj – Proširenje opsega širokopojasnih mreža* (SL C 150, 17.6.2008., str. 3.), uvodne izjave 54. – 55.

⁽⁹⁹⁾ Islandska nadležna tijela obratila su se privatnim operaterima kako bi utvrdila je li ulagač u tržišnom gospodarstvu voljan pružati širokopojasni pristup predmetnim zgradama. Kada su utvrdila da ne postoji interes za pružanje usluge, islandska nadležna tijela zaključila su da u tim područjima zaista postoji nedostatak na tržištu i da u skoroj budućnosti bez javne intervencije neće imati pristup internetu velikih brzina.

⁽¹⁰⁰⁾ Točka 41. Smjernica o širokopojasnim mrežama.

3.3.2.3. Razmjernost potpore i ograničavanje narušavanja tržišnog natjecanja i utjecaja na trgovinu

Iscrpno kartiranje i analiza pokrivenosti

- (184) Islandska nadležna tijela izvršila su iscrpno kartiranje i analizu pokrivenosti tijekom 2007. Provedena je analiza konkurentnih uvjeta i strukture u određenom području i provedeno je savjetovanje sa svim dionicima pogođenima relevantnom mjerom. U tom kontekstu Tijelo smatra da se kartiranjem i analizom pokrivenosti pridonijelo ublažavanju mogućeg narušavanja tržišnog natjecanja.
- (185) Povlačenjem društva WBS s tržišta uzrokovane su znatne promjene na popisu zgrada koje nemaju, niti će, u skoroj budućnosti, dobiti, pokrivenost širokopojasnim pristupom. Stoga su islandska nadležna tijela ponovno zatražila planove za ponudu usluga za zgrade koje su izvorno bile pokrivene planovima WBS-a. To je učinjeno u novinskom oglasu koji je, kako tvrde islandska nadležna tijela, bio u skladu s prethodnom komunikacijom s tržištem. Zahvaljujući takvom načinu komunikacije svi su davatelji usluga mogli obavijestiti islandska nadležna tijela o planovima za uvođenje infrastrukture u to područje. Stoga Tijelo zaključuje da je novinski oglas bio primjerena metoda komunikacije u ovoj situaciji.

Javno savjetovanje

- (186) U Smjernicama o širokopojasnim mrežama određena je obveza pokretanja javnog savjetovanja s postojećim operaterima u otvorenom i transparentnom postupku kako bi se dodatno osiguralo da se javna sredstva upotreb-
ljavaju samo u bijelim područjima s osnovnim širokopojasnim pristupom i bijelim područjima s NGA-om ⁽¹⁰¹⁾.
- (187) Kako je prethodno navedeno, Fond je izvršio analizu uvjeta tržišnog natjecanja na tržištu i budućih planova za uvođenje infrastrukture savjetovanjem s dionicima putem javnog oglasa koji je objavljen u nacionalnim novinama Morgunblaðið u svrhu potpune transparentnosti. Na taj je način Fond osigurao da se moguće narušavanje tržišnog natjecanja svede na najmanju moguću mjeru.

Otvoreni natječajni postupak / Ekonomski najpovoljnija ponuda

- (188) Tijelo bi željelo istaknuti da, iako se Direktiva o javnoj nabavi ne primjenjuje na javnu nabavu širokopojasnih mreža i usluga ⁽¹⁰²⁾, na javnu nabavu svejedno se primjenjuju temeljna načela jednakog i nediskriminacijskog postupanja ⁽¹⁰³⁾. Nadalje, iz Smjernica o širokopojasnim mrežama može se zaključiti da kada tijela odluče odabrati operatera treću stranku za uvođenje subvencionirane infrastrukture i upravljanje njome, postupak odabira provodi se u duhu i u skladu s načelima Direktiva o javnoj nabavi ⁽¹⁰⁴⁾. Otvorenim natječajnim postupkom osigurava se jednako i nediskriminacijsko postupanje prema svim ponuditeljima, smanjuju se proračunski troškovi, umanjuje se količina uključene državne potpore i ublažava se selektivna priroda mjere. Uporabu otvorenih natječaja za promicanje tih ciljeva u postupku uvođenja širokopojasnih mreža prepoznala je Komisija u praksi odlučivanja prije ugovora koji je predmet ocjene ⁽¹⁰⁵⁾.

⁽¹⁰¹⁾ Točka 74.b Smjernica o širokopojasnim mrežama.

⁽¹⁰²⁾ Vidi članak 13. Direktive 2004/18/EZ.

⁽¹⁰³⁾ Sud Europske unije potvrdio je u svojoj sudskoj praksi da se pravila Ugovora o unutarnjem tržištu primjenjuju i na ugovore koji nisu obuhvaćeni direktivama o javnoj nabavi ako su za ugovor zainteresirani gospodarski subjekti koji se nalaze u drugim državama članicama. Vidi, primjerice, presudu u predmetu *Telaustria*, C-324/98, EU:C:2000:669, točku 60.; presudu u predmetu *Coname*, C-231/03, EU:C:2005:487, točku 16., i presudu u predmetu *Parking Brixen*, C-458/03, EU:C:2005:605, točku 46. Vidi isto Interpretativnu komunikaciju Komisije o pravu Zajednice koje se primjenjuje na dodjele ugovora na koje se u potpunosti ili djelomično ne primjenjuju odredbe Direktiva o javnoj nabavi (SL C 179, 28.11.2001., str. 2.).

⁽¹⁰⁴⁾ Točka 74. podtočka (c) Smjernica o širokopojasnim mrežama.

⁽¹⁰⁵⁾ Vidi primjerice Odluku Komisije N 508/08 – *Ujedinjena Kraljevina, Pružanje širokopojasnih usluga na daljinu u Sjevernoj Irskoj* (SL C 18, 24.1.2009., str. 1.), Odluku Komisije N 475/2007 – *Irska, Nacionalni širokopojasni sustav (NBS)* (SL C 282, 24.11.2007., str. 1.), i Odluku Komisije N 157/06 – *Ujedinjena Kraljevina, Širokopojasni projekt digitalne regije Južnog Yorkshirea* (SL C 80, 13.4.2007., str. 1.).

- (189) U kontekstu konkurentnog natječajnog postupka, u Smjernicama o širokopojasnim mrežama naglašava se da će tijelo koje odobrava potporu uspostaviti kvalitativne kriterije za dodjelu na temelju kojih će se ocjenjivati podnesene ponude ⁽¹⁰⁶⁾. U Smjernicama o širokopojasnim mrežama pojašnjeno je također da bi, kako bi se smanjio iznos potpore koji treba odobriti, u sličnim ali ne jednakim uvjetima kvalitete, ponuditelj koji traži najniži iznos potpore trebao u načelu dobiti više bodova u okviru opće ocjene njegove ponude ⁽¹⁰⁷⁾. Tijelo koje dodjeljuje potporu mora uvijek unaprijed navesti relativnu težinu koju ima svaki od odabranih (kvalitativnih) kriterija.
- (190) U ovome predmetu STC je, u ime Fonda, objavio specifikacije natječaja na svojem *web*-mjestu i u nacionalnim novinama u veljači 2008. U skladu sa stavkom 74. podstavkom (c) Smjernica o širokopojasnim mrežama, informacije o natječajnom postupku objavljene su na glavnom *web*-mjestu na nacionalnoj razini, tj. na *web*-mjestu STC-a ⁽¹⁰⁸⁾, a natječaj je najavljen i na *web*-mjestu Ministarstva unutarnjih poslova ⁽¹⁰⁹⁾. U tehničkim specifikacijama jasno su bili navedeni kriteriji za dodjelu čija je svrha utvrditi ekonomski najpovoljniju ponudu. Primijenjena su četiri kriterija za ocjenjivanje: i. ukupna cijena (50 %); ii. brzina izgradnje (15 %), iii. brzina silazne veze (25 %) i iv. 2G GSM (nije obavezno) (10 %). Nakon objave poziva na podnošenje ponuda, STC je sudjelovao u nekoliko rasprava sa zainteresiranim ponuditeljima nakon čega je rok za podnošenje ponuda produljen do 4. rujna 2008. STC je zaprimio pet valjanih ponuda i na kraju je odabrana ponuda koja je prikupila najviše bodova u skladu s kriterijima za dodjelu ⁽¹¹⁰⁾.
- (191) Na temelju navedenog, Tijelo smatra da je STC proveo, u ime Fonda, otvoreni i transparentni postupak javne nabave u cilju odabira davatelja širokopojasne mreže. Nadalje, jasno je da je zajamčeno načelo jednakog postupanja jer je bilo očito svim zainteresiranim ponuditeljima da je cijena najvažniji kriterij u ponudi jer je činila 50 % kriterija za dodjelu.
- (192) Nakon okončanja natječajnog postupka, društvo WBC povuklo se s tržišta. Rezultat toga bilo je povećanje količine zgrada kojima su potrebne širokopojasne usluge. Uslijed toga izvršene su promjene ugovora s odabranim dobavljačem u pogledu područja primjene, naknade i razdoblja uvođenja. Zbog iznimnih i nepredviđenih okolnosti u islandskom gospodarstvu, izvršene su i izmjene u pogledu indeksacije ukupnih plaćanja ⁽¹¹¹⁾.
- (193) Podnositelj pritužbe tvrdi da drugi ponuditelji nisu dobili priliku dostaviti ponude za dodane zgrade i da povećanje lokacija ne znači nužno povećanje troškova i razdoblja uvođenja.
- (194) Tijelo potvrđuje da su izmjene unesene u nacrt ugovora uključen u natječajnu dokumentaciju bile velike i iako su u skladu s pravilima EGP-a o javnoj nabavi dopuštene izmjene ugovora na temelju pregovora s odabranim dobavljačem, izmjene su premašivale granice utvrđene u Direktivi o javnoj nabavi ⁽¹¹²⁾. Kako je prethodno navedeno, Direktiva o javnoj nabavi ne primjenjuje se na predmetni postupak jer su javne nabave koje se odnose na izgradnju telekomunikacijskih mreža isključene iz njezina područja primjene ⁽¹¹³⁾. Međutim, u skladu sa Smjernicama o širokopojasnim mrežama, postupak odabira svedeno se mora provoditi u duhu i u skladu s načelima Direktiva o javnoj nabavi ⁽¹¹⁴⁾.

⁽¹⁰⁶⁾ Točka 74. podtočka (d) Smjernica o širokopojasnim mrežama.

⁽¹⁰⁷⁾ Ibid.

⁽¹⁰⁸⁾ <http://www.rikiskaup.is/>.

⁽¹⁰⁹⁾ <http://www.innanrikisraduneyti.is/sam/frettir/nr/22547>.

⁽¹¹⁰⁾ Vidi tablicu u uvodnoj izjavi 18.

⁽¹¹¹⁾ Promjene su detaljno objašnjene u odjeljku I.3.1.4 ove odluke. Vidi isto uvodne izjave 27. i 61.

⁽¹¹²⁾ Vidi primjerice članak 31. stavak 4. točku (a) Direktive 2004/18/EZ, gdje je navedeno sljedeće: „[...] dodatne radove ili usluge koje nisu uključene u početni projekt u početni osnovni ugovor, ali su, zbog nepredviđenih okolnosti, postale nužne za izvođenje radova ili pružanje usluga opisanih u njima, pod uvjetom da se ugovor sklopi s gospodarskim subjektom koji izvodi takve radove ili pruža takve usluge:

— kada takve dodatne radove ili usluge nije moguće tehnički ili ekonomski odvojiti od osnovnog ugovora, a da javnim naručiteljima ne uzrokuju znatne poteškoće,

ili

— kada su takvi radovi ili usluge, iako odvojivi od izvršenja osnovnog ugovora, nužno potrebni za njegov dovršetak.

Međutim, ukupna vrijednost ugovora koji su sklopljeni za dodatne radove ili usluge ne smije prijeći 50 % vrijednosti osnovnog ugovora.”

⁽¹¹³⁾ Ibid., članak 13.

⁽¹¹⁴⁾ Točka 74. podtočka (c) Smjernica o širokopojasnim mrežama.

- (195) Jasno je da je cijena isplaćena društvu Síminn nakon proširenja opsega projekta još uvijek bila znatno niža od cijene koju su ponudili drugi ponuditelji ⁽¹¹⁵⁾, i od cijene koju je Fond unaprijed procijenio. Izmjene su možda stoga bile opravdane zbog razlika u cijenama. Iz poglavlja 2.3.4. tehničkih specifikacija pod nazivom „Nove veze i obveza povezivanja” bilo je jasno da će se prosječna jedinična cijena iz izvornog natječaja upotrebljavati kao mjerilo u slučaju nepredviđenih povećanja područja opsega projekta. U prethodno navedenom poglavlju posebno se propisuje obveza uporabe metode prosječne cijene kod procjene troška za nove lokacije koje su dodane u projekt.
- (196) Nadalje, u skladu su s utvrđenom sudskom praksom, Tijelo smatra da može biti prihvatljivo, barem u iznimnim okolnostima, da države zamijene određeni ishod nesigurnim ishodom i u tom smislu ostvare zadovoljavajući rezultat za razliku od nepredvidljivog ⁽¹¹⁶⁾. Prema tome, budući da je cilj natječajnog postupka postići najnižu cijenu za zajednicu s obzirom na naglasak na cijeni kao kriteriju za dodjelu, uključivanje metode prosječne cijene u natječajnu dokumentaciju i velike razlike u dostavljenim ponudama, Tijelo zaključuje da je u ovom slučaju bilo osigurano jednako i nediskriminacijsko postupanje prema svim ponuditeljima i da su postupak odabira i širenje opsega projekta bili u duhu i u skladu s načelima Direktiva o javnoj nabavi.
- (197) Naposljetku, u odnosu na promjenu s indeksacije potrošačke cijene na indeksaciju strane valute, podnositelj pritužbe tvrdi da je posljedica toga bilo dodatno povećanje plaćanja društvu Síminn zbog devalvacije ISK-a uslijed financijske krize. Islandska nadležna tijela potvrdila su da te promjene nisu značile da su ona snosila sav rizik jer su i društvu Síminn nastali dodatni troškovi zbog drugih aspekata projekta koji nisu povezani s tečajem DKK-a, odnosno, troškovi rada, nafte i drugih ulaznih vrijednosti ⁽¹¹⁷⁾. Također su pokazala daje čak i nakon uvođenja tih izmjena u ugovor, iznos potrebne potpore i dalje bio znatno niži od druge najniže valjane ponude te troškova koje je procijenio Fond.
- (198) U svjetlu navedenog, Tijelo zaključuje da su ponuda i postupak odabira bili u duhu i u skladu s načelima Direktiva o javnoj nabavi i da su islandska nadležna tijela odabrala ekonomski najpovoljniju ponudu.

Tehnološka neutralnost

- (199) U skladu sa stavkom 74. podstavkom (e) Smjernica o širokopojasnim mrežama, ponudom se ne bi trebalo pogodovati određenoj tehnologiji ili mrežnoj platformi niti bih ih se trebalo isključivati. Stoga bi ponuditelji trebali imati pravo ponuditi pružanje potrebnih širokopojasnih usluga uporabom ili kombinacijom bilo koje tehnologije koju smatraju najprikladnijom. Na temelju objektivnih natječajnih kriterija, tijelo koje dodjeljuje potporu trebalo bi imati pravo odabrati najprikladnije tehnološko rješenje ili mješavinu tehnoloških rješenja.
- (200) U skladu s člankom 2.1 tehničkih specifikacija, projekt je bio tehnološki neutralan i nisu postojale posebne specifikacije o izgradnji mreže ili o tehnološkim rješenjima koje treba upotrebljavati. U natječaju se nije pogodovalo određenoj tehnologiji ili mrežnoj platformi već su ponuditelji morali definirati najprikladnija tehnološka rješenja za povezivanje zgrada koja su utvrđena u postupku kartiranja. Natječaj je stoga bio otvoren svim tehničkim rješenjima i stoga tehnološki neutralan u skladu sa Smjernicama o širokopojasnim mrežama. Tijelo smatra da su primjenom načela tehnološke neutralnosti odabrane najprikladnije tehnologije ili njihova mješavina ⁽¹¹⁸⁾.

⁽¹¹⁵⁾ Vidi tablicu u prethodnom odjeljku I.2.1.3.

⁽¹¹⁶⁾ Vidi, primjerice, presudu u predmetu *Nizozemska i ING Groep protiv Komisije*, T-29/10, EU:T:2012:98, točku 123.

⁽¹¹⁷⁾ Dokument br. 687314.

⁽¹¹⁸⁾ Vidi Odluku nadzornog tijela EFTA-e 219/14/COL od 11. lipnja 2014. o programu državnih potpora za uvođenje širokopojasnog pristupa (SL C 344, 2.10.2014., str. 13. i Dodatak o EGP-u br. 55, 2.10.2014., str. 4.), uvodnu izjavu 125. podtočku (e).

Uporaba postojeće infrastrukture

- (201) U skladu sa Smjernicama o širokopojasnim mrežama, države EFTA-e trebale bi poticati ponuditelje da iskoriste postojeću infrastrukturu kako bi izbjegli nepotrebno udvostručavanje resursa i smanjili količinu javnog financiranja ⁽¹¹⁹⁾. Kako je prethodno navedeno, predmetne zgrade prije izgradnje mreže nisu bile obuhvaćene širokopojasnom mrežom. Nadalje, Tijelo u ovom slučaju nije dobilo naznake niti od jednog operatera mreže ili zainteresiranih stranaka da je bilo nepotrebnog udvostručavanja resursa.
- (202) U tom kontekstu čini se da uporaba postojeće infrastrukture nije imala važnu ulogu za uvođenje subvencionirane mreže.

Veleprodajni pristup

- (203) Obveza učinkovitog veleprodajnog pristupa treće stranke subvencioniranoj infrastrukturi za širokopojasni pristup nužna je sastavnica svake državne mjere kojom se financira izgradnja nove širokopojasne infrastrukture. Veleprodajnim pristupom posebno se omogućuje operaterima koji su treće stranke da se natječu s odabranim ponuditeljem (na primjer, kada se potonji nalazi i na maloprodajnoj razini), čime se povećava izbor i tržišno natjecanje u područjima obuhvaćenima mjerom i istovremeno se izbjegava stvaranje regionalnih monopola u području usluga ⁽¹²⁰⁾. Nadalje, odobravanjem učinkovitog veleprodajnog pristupa konkurentima umanjuje se narušavanje tržišnog natjecanja koje proizlazi iz bilo koje mjere državne potpore.
- (204) Komisija je u svojoj praksi koja prethodi predmetnom ugovoru isticala važnost odobravanja učinkovitog veleprodajnog pristupa trećih stranaka subvencioniranim mrežama ⁽¹²¹⁾.
- (205) U Smjernicama o širokopojasnim mrežama također se ističe da bi obveze širokopojasnog pristupa određene na subvencioniranoj mreži trebale biti u skladu s portfeljem obveza pristupa propisanih u sektorskim pravilima. Međutim, subvencionirana trgovačka društva trebala bi u načelu pružati veći opseg veleprodajnog pristupa od onoga koji su propisala nacionalna regulatorna tijela (NRA) u skladu sa sektorskim propisima jer korisnik potpore ne upotrebljava samo vlastite resurse već i novac poreznih obveznika za uvođenje vlastite infrastrukture. Takav veleprodajni pristup trebao bi se odobriti čim prije moguće prije puštanja mreže u promet ⁽¹²²⁾.
- (206) Nakon analize tržišta veleprodajnog širokopojasnog pristupa iz 2008., islandski regulator, odnosno PTA, tražio je od društva Síminn (kao društva sa značajnom tržišnom snagom) da ispuni sve pravične i razumne zahtjeve drugih davatelja elektroničkih komunikacija za otvorenim pristupom specijaliziranoj mrežnoj infrastrukturi povezanoj s bakrenim lokalnim petljama na veleprodajnoj razini, uključujući mogućnost pružanja bitstream usluga na raznim točkama duž mreže ⁽¹²³⁾. Tada je navedeno da će društvo Síminn, među ostalim, odgovarati na razumne i primjerene zahtjeve za pristup u skladu s mogućnostima 1., 2. 3. i 4. koje su navedene u prethodno navedenoj uvodnoj izjavi 32. Ta je odluka PTA-a navedena u tehničkim specifikacijama.

⁽¹¹⁹⁾ Točka 74. podtočka (f) Smjernica o širokopojasnim mrežama.

⁽¹²⁰⁾ Točka 74. podtočka (g) Smjernica o širokopojasnim mrežama.

⁽¹²¹⁾ Vidi Odluku Komisije 2008/729/EZ (SL L 247, 16.9.2008., str. 27.), uvodnu izjavu 96., Odluku Komisije N 14/2008 *Ujedinjena Kraljevna, Širokopojasne mreže u Škotskoj – Proširivanje opsega širokopojasnih mreža* (SL C 150, 17.6.2008., str. 3.), uvodnu izjavu 57. podtočku (c), i Odluku Komisije N 475/2007 *Irska, Nacionalni širokopojasni sustav (NBS)* (SL C 282, 24.11.2007., str. 1.), uvodnu izjavu 45. podtočku (e).

⁽¹²²⁾ Točka 74. podtočka (g) Smjernica o širokopojasnim mrežama.

⁽¹²³⁾ Odluka PTA br. 8/2008 (vidi prethodnu bilješku 33).

- (207) Regulatornim okvirom EU-a za elektroničke komunikacije nastoji se olakšati tržišno natjecanje na način da se novi sudionici na tržištu počnu postupno oslanjati na vlastitu infrastrukturu kada je to učinkovito ⁽¹²⁴⁾. Smatra se da će se regulacijom kojom se promiče učinkovito ulaganje u vlastitu infrastrukturu trgovačkih društva više pridonijeti učinkovitom i održivom tržišnom natjecanju. Rezultat toga pristup je tržištima elektroničkih komunikacija u skladu s kojim su, u nazočnosti značajne tržišne snage, proizvodi višestrukog pristupa na različitim razinama hijerarhije mreže istovremeno dostupni alternativnim operaterima. Takvim različitim mogućnostima pristupa omogućuju se različite razine uvođenja mreže alternativnih davatelja. Kako je istaknulo tijelo europskih regulatora (ERG, koji se sada naziva Tijelo europskih regulatora u elektroničkim komunikacijama (BEREC)) ovaj pristup regulaciji putem „ljestvice ulaganja” dobro je ukorijenjeno načelo u postojećem regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge ⁽¹²⁵⁾.
- (208) Pored utvrđene regulatorne prakse o učinkovitom veleprodajnom pristupu širokopojasnim uslugama, odluke o državnim potporama uključivale su i dinamički pristup nizu mogućnosti pristupa koje su bile potrebne. Na primjer, u odlukama iz 2006./2007. koje se odnose na ulaganja grada Amsterdama u širokopojasnu mrežu optike do kuće (*fiber-to-the-home*) ⁽¹²⁶⁾, veleprodajni pristup mora se odobriti na pasivnom ⁽¹²⁷⁾ i aktivnom ⁽¹²⁸⁾ sloju mreže. Nadalje, u odluci iz 2010. o uvođenju širokopojasnih mreža vrlo velikih brzina u Francuskoj ⁽¹²⁹⁾, veleprodajni pristup tražio se na svim razinama subvencionirane infrastrukture. Budući da je potpora odobrena za pasivnu infrastrukturu mreže (npr. vodove, tamna vlakna), pristup pasivnoj razini mreže trebao je biti olakšan kao što je predviđeno u odluci koju je 2010. donio francuski nacionalni regulator, ARCEP ⁽¹³⁰⁾. Međutim, pristup aktivnom proizvodu morao se pružiti svakoj trećoj stranci koja je imala razuman zahtjev za takvim proizvodom ⁽¹³¹⁾. Zahtjev se smatrao razumnim ako su ispunjena sljedeća tri uvjeta: i. tražitelj pristupa dostavio je razrađeni poslovni plan u kojem se opravdava aktivacija mreže; ii. tražitelj pristupa dokazao je da nema financijska sredstva za instalaciju aktivne opreme i iii. privatni operator nije ponudio proizvod aktivnog pristupa u istom zemljopisnom području po istoj cijeni kao u gusto naseljenim područjima ⁽¹³²⁾.
- (209) Iako se prethodno navedeni primjeri uglavnom odnose na veleprodajni pristup internetu putem fiksne mreže, Tijelu nije jasno zašto se sličan dinamički pristup ne bi mogao primjenjivati na veleprodajni pristup internetu putem mreža koje se koriste tehnologijama mobilnog pristupa. Na primjer, ako su nacionalni regulatori utvrdili postojanje značajne tržišne snage na veleprodajnom tržištu pristupa pokretnoj mreži i usluga započinjanja poziva u regulatornom kontekstu, uvedene su različite mogućnosti pristupa kao priznanje različitih razina uspostavljene mreže sudionika na tržištu. U svojem zaključku iz 2007. o dominantnom položaju na tržištu veleprodajnog pristupa preko mobilnih mreža i tržištu započinjanja poziva na Islandu, PTA je primijetio da zbog raznolikosti tržišta mobilne telefonije i različitih potreba stranaka koje bi mogle tražiti pristup, svi oblici veleprodajnog
- ⁽¹²⁴⁾ Vidi, primjerice, članak 8. stavak 5. točku (c) Zakona iz točke 5.cil Priloga XI. Sporazumu o EGP-u (Direktiva 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva)) (SL L 108, 24.4.2002., str. 33.), koja je ugrađena u Sporazum o EGP-u Odlukom Zajedničkog odbora EGP-a br. 11/2004 od 6. veljače 2004. o izmjeni Priloga II. (Tehnički propisi, norme, ispitivanje i potvrđivanje), Priloga X. (Audiovizualne usluge) i Priloga XI. (Telekomunikacijske usluge) Sporazumu o EGP-u (SL L 116, 22.4.2004., str. 60. i Dodatak o EGP-u br. 20, 22.4.2004., str. 14.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/140/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o izmjeni Direktive 2002/21/EZ o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge, Direktive 2002/19/EZ o pristupu i međusobnom povezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme, te Direktive 2002/20/EZ o ovlaštenju u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (SL L 337, 18.12.2009., str. 37.) („Direktiva o boljoj regulaciji”, još nije ugrađena u Sporazum o EGP-u) i Zakon iz točke 5.cil Priloga XI. Sporazumu o EGP-u (Uredba (EZ) br. 544/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 717/2007 o roamingu u javnim pokretnim telefonskim mrežama u Zajednici i izmjeni Direktive 2002/21/EZ (SL L 167, 29.6.2009., str. 12), koja je ugrađena u Sporazum o EGP-u Odlukom Zajedničkog odbora EGP-a br. 107/2009 od 22. listopada 2009. o izmjeni Priloga XI. (Telekomunikacijske usluge) Sporazumu o EGP-u (SL L 334, 17.12.2009., str. 4 i Dodatak o EGP-u br. 68, 17.12.2009., str. 4), u kojem je navedeno da je jedan od ciljeva regulatornog okvira promicanje, ako je primjereno, tržišnog natjecanja utemeljenog na infrastrukturi.
- ⁽¹²⁵⁾ ERG 06(33), Revidirano Zajedničko stajalište ERG-a o pristupu odgovarajućim pravnim lijekovima u Regulatornom okviru ECNS-a, svibanj 2006.
- ⁽¹²⁶⁾ Vidi prethodnu bilješku 121. i Odluku Komisije 2008/729/EZ.
- ⁽¹²⁷⁾ Pristup pasivnoj mreži odnosi se na pristup pasivnoj mreži bez elektroničke opreme (tj. fizičkih mrežnih elemenata kao što su vodovi, vlakna, ormarići i slično).
- ⁽¹²⁸⁾ Pristup aktivnoj mreži odnosi se na pristup aktiviranoj mreži (tj. kada suuspostavljeni sustavi ili tehničke sastavnice potrebne za rad mreže, kao što su prekidači, usmjerivači i razdjelnici).
- ⁽¹²⁹⁾ Odluka Komisije N 330/2010 Francuska – *Programme national „Très Haut Débit” – Volet B* (SL C 364, 14.12.2011., str. 1.).
- ⁽¹³⁰⁾ To je uključivalo dostupnost ponude za povezivanje na vlastite mreže tražitelja pristupa, za povezivanje različitih dijelova mreže i za povezivanje s krajnjim korisnikom.
- ⁽¹³¹⁾ U tom pogledu ovakva vrsta mrežne aktivnosti nije se financirala iz programa, ali pristup aktivnim veleprodajnim proizvodima svejedno se zahtijevao kada je postojala razuman potražnja za takvim proizvodima.
- ⁽¹³²⁾ Vidi Odluku Tijela br. 231/11/COL, na koju se upućuje u prethodnoj bilješci 73., uvodnu izjavu 24.

pristupa koji bi se razumno mogli odobriti i kojima se može promicati tržišno natjecanje na maloprodajnom tržištu trebali bi biti obuhvaćeni obvezom pristupa ⁽¹³³⁾. U tom pogledu zahtijevalo se od društva Síminn da zadovolji sve opravdane i razumne zahtjeve za pristup i. nacionalnom roamingu ⁽¹³⁴⁾; ii. dijeljenju i zajedničkom korištenju ⁽¹³⁵⁾; iii. mobilnom virtualnom mrežnom operateru („MVNO”) ⁽¹³⁶⁾ i iv. preprodaji ⁽¹³⁷⁾.

- (210) Iz članka 2.1. tehničkih specifikacija, koje su označene kao Prilog I. Ugovoru, može se zaključiti da je predmetni projekt bio tehnološki neutralan. U skladu s tim načelom, društvo Síminn uvelo je mrežu financiranu iz javnih sredstava uporabom ADSL, UMTS, satelitske i Wi-Fi tehnologije ⁽¹³⁸⁾. Prema tome, kako bi se izbjeglo moguće narušavanje tržišnog natjecanja na tržištima elektroničkih komunikacija u slučaju državne potpore, čini se da bi se operaterima koji su treće stranke u načelu trebao odobriti učinkovit veleprodajni pristup na tehnološki neutralan način i koji bi trebao biti razumno prilagođen njihovim potrebama za pristupom.
- (211) Islandska nadležna tijela pokazala su da je početak marketinga i prodaje za svaki dio projekta bio javno oglašen na web-mjestu fonda u razdoblju od kolovoza 2009. do kolovoza 2010. Nadalje, kako bi se izbjeglo pogodovanje jednom davatelju usluge u odnosu na druge, privatni i poslovni korisnici koji su bili obuhvaćeni projektom dobili su pismo od Fonda u kojem je objašnjena priroda projekta i kojim su obaviješteni da nakon određenog datuma mogu početi naručivati uslugu od bilo kojeg davatelja usluge koji im je voljan tu uslugu pružiti. U pismu je posebno navedeno da je projekt bio otvoren svim davateljima usluga. Fond je također poslao obavijest svim registriranim telekomunikacijskim poduzećima, kao i svim ISP-ovima, kojom ih je obavijestilo da je im na raspolaganju nova infrastruktura. Zbog toga su svi ISP-ovi na tržištu mogli pokrenuti konkurentne maloprodajne usluge u isto vrijeme kao i Síminn.
- (212) U skladu s Prilogom II. Ugovoru, prodavač može ponuditi mogućnosti 1. do 4., ali mogućnost 3. mora ponuditi u svim slučajevima kada se u projektu upotrebljava ADSL tehnologija za širokopojasni pristup (vidi prethodnu uvodnu izjavu 33.) ⁽¹³⁹⁾. Međutim, istovremeno je predviđeno u Prilogu II. Ugovoru da bi se veleprodajni pristup uslugama koje se temelje na ADSL tehnologiji trebao odobravati pod uvjetima koji su propisani u Odluci PTA-a br. 8/2008 iz 2008. o veleprodajnom širokopojasnom pristupu, u skladu s kojom je društvo Síminn moralo pružati mogućnosti 1., 2., 3 i 4. ⁽¹⁴⁰⁾.
- (213) Nadalje, u slučajevima kada se za pružanje usluga širokopojasnog pristupa upotrebljava UMTS tehnologija kao dio projekta, prodavač mora primjenjivati samo pristup iz mogućnosti br. 4. Islandska nadležna tijela tvrde da je glavni razlog tomu da prodavač mora imati potpuni pristup i kontrolu nad mrežom UMTS od jednog do drugog kraja. Mogućnost 4. temelji se na definiciji osnovnih usluga iz poglavlja 2.2.9. natječajne dokumentacije u kojoj je opisana tradicionalna usluga preprodaje pristupa internetu pri čemu preprodavač ne upravlja niti jednim dijelom

⁽¹³³⁾ Vidi Odluku PTA br. 4/2007 o određivanju poduzetnika sa značajnom tržišnom snagom i određivanju obveza na tržištu pristupa i započinjanja poziva iz javne pokretne komunikacijske mreže (tržište 15.), i Analizu veleprodajnog tržišta pristupa i započinjanja poziva iz javne pokretne komunikacijske mreže (tržište 15.), 5. veljače 2007.

⁽¹³⁴⁾ „Nacionalni roaming” odnosi se na ugovor između operatera infrastrukture pokretne mreže o uzajamnoj uporabi mreža za pružanje usluga u zemljopisnim područjima u kojima još nemaju pokrivenost.

⁽¹³⁵⁾ To se odnosi na obvezu društva Síminn da ponudi drugim operatorima pokretnih mreža da fizički pronađu svoju opremu ili da zajednički koriste zemlju ili infrastrukturu pokretnih mreža (kao što su vodovi, zgrade i strukture ili stupovi).

⁽¹³⁶⁾ „Mobilni virtualni mrežni operater” (MVNO) odnosi se na davatelja usluga u pokretnoj mreži koji nema vlastiti spektar i može, ali ne mora, imati vlastitu infrastrukturu pokretne mreže, ovisno o pojedinom poslovnom modelu i mjeri u kojoj se oslanja na objekte pokretne mreže domaćina. Prema definiciji PTA u njegovoj odluci br. 4/2007, u slučajevima koji se odnose na čisti virtualni pristup mreži, virtualni mrežni operater kontrolira sustav koji je nužan za međupovezivanje i roaming u mrežama drugih operatora, ali nema vlastiti distribucijski sustav (tj. bežični dio pokretne mreže).

⁽¹³⁷⁾ Preprodavač obično nema ni spektar za pokretnu mrežu već ima izravan odnos s korisnicima i može obavljati, među ostalim, izdavanje računa, marketing i prodaju usluge krajnjim korisnicima pod neovisnom trgovačkom markom. U skladu sa definicijom PTA-a u Odluci br. 4/2007, preprodavač ne posjeduje neovisnu infrastrukturu pokretne mreže i kupuje gotovo sve usluge podrške na veleprodajnoj razini.

⁽¹³⁸⁾ Kako je prethodno navedeno u uvodnoj izjavi 30., 55 % zgrada bilo je spojeno UMTS-om (3G fiksni bežični), 41 % ADSL-om i 4 % putem satelita/Wi-Fija.

⁽¹³⁹⁾ Prema informacijama koje su dostavila islandska nadležna tijela, veleprodajni pristup trebao se primjenjivati od 2008. do 2014. i stranke ugovora mogle su tom razdoblju dodati do 2 godine ovisno o situaciji na tržištu i drugim čimbenicima.

⁽¹⁴⁰⁾ Mogućnosti 1. do 4. opisane su u poglavlju 2.2.4 prethodnog odjeljka I.

mreže. Nadalje, prema tom opisu, društvo Síminn u svim slučajevima osigurava korisničku opremu i instalaciju bez obzira na to tko pruža usluge maloprodaje i također pruža usluge korisničke podrške i održavanja.

- (214) Islandska nadležna tijela potvrdila su da je, na temelju prethodno navedene obveze u ugovoru, društvo Síminn imao obvezu pružati učinkovit veleprodajni pristup svojim konkurentima od samog početka provedbe projekta. Društvo Síminn također je imalo obvezu ponuditi veleprodajni pristup svojoj ADSL mreži svim ISP-ovima na tržištu, uključujući Vodafone, u skladu s Odlukom PTA-a br. 8/2008. Veleprodajni pristup stoga je bio dostupan pod nediskriminacijskim uvjetima svakom tražitelju veleprodajnog pristupa na tržištu, bez obzira na njihove tehničke sposobnosti ili lokaciju. Društvo Síminn zapravo je, prema informacijama koje je dostavilo Tijelo, do sada s konkurentima sklopilo 11 ugovora o veleprodajnom pristupu za pružanje usluga ADSL-a, 2 veleprodajna ugovora za pružanje usluga na temelju UMTS/3G tehnologije i 2 ugovora koji se odnose na pružanje 2G usluga ⁽¹⁴¹⁾. Islandska nadležna tijela napomenula su da nisu obaviještena da je društvo Síminn odbilo razumne zahtjeve za veleprodajni pristup. Naprotiv, veleprodajni pristup pružao se od početka provedbe projekta i društvo Síminn objavilo je ponudu za veleprodajni pristup na temelju UMTS tehnologije na svojem web-mjestu ⁽¹⁴²⁾.
- (215) Prema informacijama koje su dostavila islandska nadležna tijela, društvo Vodafone zatražilo je samo roaming pristup odašiljačima 3G mreže društva Síminn radi pružanja 3G pokretnih komunikacija. Društvo Vodafone, međutim, nije tražilo veleprodajni pristup ili pristup preprodaji usluga interneta velikih brzina na temelju UMTS, ADSL i satelitske tehnologije za područja obuhvaćena projektom. Takav zahtjev od društva Vodafone nije zaprimilo ni društvo Síminn, a ni islandska nadležna tijela. Prema islandskim nadležnim tijelima, društvo Síminn ponudilo je društvu Vodafone roaming pristup 3G mreži pod tržišnim uvjetima, ali ono nije željelo sklopiti ugovor. Društvo Síminn tvrdi da društvo Vodafone trenutačno ima ugovor s društvom Nova o 3G roaming pristupu ⁽¹⁴³⁾.
- (216) Islandska nadležna tijela dokazala su da postoje velike sličnosti između predmetnog projekta i irskog nacionalnog sustava širokopojsnog pristupa (NBS). Projekti su se provodili otprilike u isto vrijeme, u oba projekta mrežni operater morao je ponuditi slične usluge veleprodajnog pristupa, u oba projekta mrežni su operateri upotrebljavali mješavinu tehnologija (uključujući bežičnu tehnologiju) i niti jedan projekt nije imao zahtjeve u vezi s obveznim govornim uslugama na temelju UMTS/3G tehnologije. U projektu NBS-a upotrijebljeno je i isto tehničko rješenje za veleprodajni pristup 3G mreži kao i u islandskom projektu. Nakon ocjene projekta NBS, Komisija je zaključila da bi se odredbama o obveznom pristupu operatorima koji su treće stranke omogućilo da se natječu s odabranim davateljem mreže čime se povećava izbor i tržišno natjecanje u područjima u kojima se primjenjuje mjera ⁽¹⁴⁴⁾.
- (217) U svjetlu navedenog, Tijelo zaključuje da su islandska nadležna tijela osigurala, ugovorom s društvom Síminn i u njemu određenim obvezama, učinkovit veleprodajni pristup treće stranke subvencioniranoj širokopojsnoj infrastrukturi.

Cijene za veleprodajni pristup

- (218) U skladu sa stavkom 74. podstavkom (h) Smjernica o širokopojsnim mrežama, cijene za veleprodajni pristup trebale bi se temeljiti na cjenovnim načelima koje je odredio NRA i na mjerilima te bi se trebala uzeti u obzir potpora koju je dobio mrežni operater. Međutim, islandski regulator u svoju odluku o veleprodajnom tržištu širokopojsnog pristupa nije uključio širokopojsne usluge koje se pružaju putem infrastruktura svjetlovodnih niti, odnosno, tržište 5. iz Preporuke Tijela o mjerodavnim tržištima ⁽¹⁴⁵⁾. Sjetlovodne niti isključene su iz tržišta veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući dijeljeni ili potpuno izdvojeni pristup) (tržište 4.). Prema tome, islandski regulator do sada nije odredio obveze određivanja veleprodajnih cijena u odnosu na mreže svjetlovodnih niti.

⁽¹⁴¹⁾ Dokument br. 687322.

⁽¹⁴²⁾ Davatelj telekomunikacijskih usluga Tal sklopio je, među ostalima, ugovor o veleprodajnom pristupu s društvom Síminn, vidi isto prethodnu uvodnu izjavu 86.

⁽¹⁴³⁾ Dokument br. 687314.

⁽¹⁴⁴⁾ Odluka Komisije N 475/2007, *Irski nacionalni širokopojsni pristup (NBS)* (SL C 18, 24.1.2009., str. 1), uvodna izjava 45.

⁽¹⁴⁵⁾ Vidi Preporuku Nadzornog tijela EFTA-e od 5. studenoga 2008. mjerodavnim tržištima proizvoda i usluga u sektoru elektroničkih komunikacija podložnima prethodnoj (*ex ante*) regulaciji u skladu s Okvirnom direktivom (SL C 156, 9.7.2009., str. 18).

- (219) Međutim, u odnosu na pojedinosti ovog slučaja, korisno je podsjetiti da su, iako regulator nije odredio obvezu određivanja veleprodajnih cijena, standardizirani ugovori o preprodaji, uključujući standardne popuste za preprodaju za ADSL i UMTS tehnologiju, svejedno bili uključeni u Prilog 10. Ugovoru. Nadalje, činjenica da je prihvaćena velika količina ponuda za pristup novo izgrađenoj mreži ⁽¹⁴⁶⁾ značila bi da su cijene koje je ponudilo društvo Síminn konkurentne i u skladu sa stanjem na tržištu ⁽¹⁴⁷⁾.

Praćenje i mehanizam vraćanja

- (220) Tijela koja dodjeljuju potporu moraju u načelu provoditi mehanizme praćenja radi izbjegavanja rizika od pretjerane nadoknade. Međutim, u skladu sa Smjernicama o širokopojasnim mrežama, tijela koja dodjeljuju potporu moraju provoditi mehanizam vraćanja samo ako iznos potpore u projektu premašuje 10 milijuna EUR (tj. otprilike 1,5 milijardi ISK) ⁽¹⁴⁸⁾.
- (221) U ovome predmetu islandska nadležna tijela potvrdila su da je opći trošak projekta bio znatno ispod praga od 10 milijuna EUR. Zbog toga Tijelo prihvaća da nije bilo potrebe uključiti praćenje i mehanizme vraćanja.
- (222) Islandska nadležna tijela svejedno su potvrdila da su se plaćanja društvu Síminn izvršila u skladu s unaprijed utvrđenim rasporedom plaćanja povezanim s napretkom u provedbi projekta, čime se izbjegava mogućnost plaćanja pretjerane naknade. U skladu s člankom 19. ugovora, društvo Síminn dostavilo je bankovno jamstvo banke New Kaupþing od 17. veljače 2009. koje predstavlja mehanizam vraćanja kako bi se izbjeglo plaćanje pretjeranih naknada. Ugovor uključuje i strogi raspored plaćanja u skladu s napretkom u provedbi projekta, koji podrazumijeva da plaćanja u određenoj mjeri podliježu stvarnom napretku u izgradnji sustava i povećanju broja korisnika, kako je propisano u članku 16. Ugovora. Naposljetku, u članku 11. Ugovora nalazi se kaznena odredba u skladu s kojom društvo Síminn mora platiti naknadu u slučaju kašnjenja te odredba o neispunjenju obveza iz članka 13. Ugovora.

Izvjешćavanje

- (223) U skladu sa točkom 74. podtočkom (k) Smjernica o širokopojasnim mrežama, tijela koja dodjeljuju potporu trebala bi Tijelu dostaviti ključne informacije o projektu potpore svake dvije godine (počevši od datuma kada se mreža stavlja u uporabu) ⁽¹⁴⁹⁾. Iako mjera potpore nije formalno prijavljena tijelu, islandska nadležna tijela sada su dostavila relevantne ili ključne informacije kao odgovor Tijela na zahtjeve za informacijama. Ove bi se informacije sada trebale svake dvije godine dostaviti Tijelu kao dio godišnjih obveza izvješćivanja o mjerama državnih potpora.

3.4. Opći postupak uspostavljanja ravnoteže

- (224) Nakon što je ocijenilo mrežu u skladu s relevantnim kriterijima testa ravnoteže i temeljnim načelima u vezi s državnim potporom za infrastrukturu širokopojasnog pristupa koja su navedena u Smjernicama o širokopojasnim mrežama, Tijelo zaključuje da se mjerom pridonosi uklanjanju zemljopisnih i tržišnih nedostataka u tim ruralnim područjima koja se inače ne bi mogla ukloniti u skoroj budućnosti rješenjima utemeljenima na tržištu. Cilj je mjere promicati konkurentno pružanje inovativnih i visokokvalitetnih usluga širokopojasnog pristupa za predmetne zgrade. Svrha je mjere osigurati da je opća ravnoteža njezinih učinaka pozitivna.

⁽¹⁴⁶⁾ Prema informacijama koje su dostavljene Tijelu, više davatelja usluga kupilo je veleprodajni pristup od društva Síminn i počelo je prodavati vlastite usluge preko mreže.

⁽¹⁴⁷⁾ Vidi Odluku nadzornog tijela EFTA-e 444/13/COL od 13. studenoga 2013. o uvođenju mreža nove generacije u općinu Skeiða- i Gnúpverjahreppur (SL C 66, 6.3.2014., str. 6. i Dodatak o EGP-u br. 14, 6.3.2014., str. 1), uvodnu izjavu 114.

⁽¹⁴⁸⁾ Točka 74. podtočka 1. Smjernica o širokopojasnim mrežama.

⁽¹⁴⁹⁾ Takve bi informacije trebale uključivati, pored javnih informacija iz točke 74. podtočke (j) Smjernica za širokopojasni pristup, datum kada je mreža stavljena u uporabu, proizvode veleprodajnog pristupa, broj tražitelja pristupa i davatelja usluga u mreži, broj kuća i stope prihvaćanja.

- (225) Nadalje, dizajnom projekta i mogućnostima za učinkovit veleprodajni pristup (uključujući, među ostalim, otvorenu i nediskriminacijsku strukturu mreže i poslovni model veleprodajnog pristupa korisnika potpore, zajedno s jasnim mandatom pružanja pravičnog i nediskriminacijskog pristupa svim davateljima usluga) moguće narušavanje tržišnog natjecanja uzrokovano intervencijom države svodi se na minimum.
- (226) Prema tome, na temelju navedenih razmatranja, rezultat općeg testa ravnoteže pozitivan je i financiranje uvođenja širokopojasnih usluga u ruralna područja Islanda čini mjeru potpore koja se smatra spojivom s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u u smislu članka 61. stavka 3. točke (c) Sporazuma o EGP-u.

4. ZAKLJUČAK

- (227) Na temelju navedenih razmatranja, Tijelo zaključuje da ugovor između društva Síminn i Telekomunikacijskog fonda od 25. veljače 2009. o uvođenju širokopojasnih usluga u ruralna područja Islanda čini mjeru potpore koja je spojiva s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u u smislu članka 61. stavka 3. točke (c) Sporazuma o EGP-u.
- (228) Podsjeća se islandska nadležna tijela da bi trebala obavijestiti Tijelo o svim planovima za izmjenu pojedinačne potpore, uključujući o povećanju iznosa bespovratnih sredstava,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Nadzorno tijelo EFTA-e zaključuje da ugovor između društva Síminn i Telekomunikacijskog fonda od 25. veljače 2009. o uvođenju širokopojasnih usluga u ruralna područja Islanda čini mjeru potpore koja je spojiva s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u u skladu s njegovim člankom 61. stavkom 3. točkom (c).

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Islandu.

Članak 3.

Vjerodostojna je samo verzija ove Odluke na engleskom jeziku.

Sastavljeno u Bruxellesu 30. lipnja 2015.

Za Nadzorno tijelo EFTA-e

Oda Helen SLETNES

Predsjednica

Frank BÜCHEL

Član Kolegija
